

Det kongelige hoff

ÅRSRAPPORT 2016

Innhold

04

Hoffsjefen har ordet

06

Alt for Norge

09

Det kongelige sekretariat

10

Kultur- og eiendoms-avdelingen

12

Det kongelige hushold

14

Hoffets stab

16

Kommunikasjons-staben

19

Åpent Slott

20

Sikkerhets-seksjonen

21

H.M. Kongens adjutantstab

22

Kongelig dagbok

34

Økonomi og forvaltning

38

Kronprinsparets virksomhet

40

Jubileums-parken

44

Kongelige ordener og medaljer

56

Fond og stiftelser

58

Helse, miljø og sikkerhet

59

Det grønne slottet

61

Årsregnskap

78

Ord og uttrykk

*«Mitt største håp for Norge er at vi skal klare å ta vare på hverandre.
At vi skal bygge dette landet videre – på tillit, felleskap og raushet.
At vi skal kjenne at vi – på tross av all vår ulikhet – er ett folk.
At Norge er ett.»*

H.M. Kong Harald under hagefesten i Slottsparken 1. september 2016

Hoffsjefen har ordet

I 2016 var det 25 år siden Kong Harald og Dronning Sonja ble Norges kongepar. Det har blitt feiret gjennom møter med mennesker fra alle deler av landet.

Gjennom alle disse 25 årene har Kongeparet vært opptatt av å fornye, effektivisere og modernisere Hoffet. Fra 2002 har Det kongelige hoff utgitt en egen årsberetning, slik at informasjon om bruk av bevilgninger skal være åpen og lett tilgjengelig. Hoffet har merket seg Stortingets behandling av statsbudsjettet på vårt område. Denne nye årsrapporten er et ledd i vårt arbeid for å komme Stortingets ønske om mer rapportering i møte.

Som hoff bestreber vi oss på å utvikle oss i takt med tiden innenfor områder som åpenhet, teknologi og sikkerhet. Flere moderniseringstiltak ble gjennomført i 2016.

- Vi utviklet en gavepolicy, så det ikke skal herske tvil om fra hvem – og til hvilken verdi – De kongelige mottar gaver. Gavene offentliggjøres på kongehuset.no.
- Det ble etablert en ekstern forvaltning av Skaugum gård, med ekstern utleier av de tilhørende utleieenheter som Kronprinsen eier.
- Det ble etablert en egen sikkerhetsseksjon rapporterende direkte til hoffsjefen.
- I anledning jubileet inviterte Hoffet til åpne foredrag ved flere av våre dyktige medarbeidere innenfor sine fagfelt – som parkdrift, historiske biler og Slottets arkitektur. Aldri tidligere hadde Hoffets medarbeidere delt sin fagkunnskap med publikum på denne måten.

Under den store jubileumsreisen langs kysten sommeren 2016 inviterte Kongeparet til hagefester i seks norske byer, fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør. Hoffets medarbeidere samarbeidet da med elever fra yrkesfaglinjer ved videregående skoler lokalt om gjennomføringen av hagefestene.

Det kongelige hoff har et mål om å være en mest mulig effektiv organisasjon. Derfor samarbeider de forskjellige avdelinger og faggrupper tett i forbindelse med store arrangementer. Det ga jubileumsåret 2016 rik anledning til. Alle var involvert – på tvers av egne fagområder – da vi startet jubileumsfeiringen med skifest på Slottsplassen 17. januar, da 900 barnehagebarn fra hele Oslo kom til åpningen av Prinsesse Ingrid Alexandras skulpturpark 19. mai – og da 1 500 gjester fra hele landet var samlet på hagefest i Slottsparken 1. september.

Hoffet har god kontroll på økonomien, og har brukt oppsparte midler som planlagt på jubileumsfeiringen.

Sammen løser vi utfordringene og sammen støtter vi Kongefamilien i hele deres livsgjerning.

Takk – både til medarbeidere og samarbeidspartnere over hele landet – for alt det flotte arbeidet som ble gjort i 2016 for å skape minnerike opplevelser i anledning Kongeparets 25-årsjubileum.

Gry Mølleskog

Alt for Norge

Gjennom hele det moderne norske monarkiets historie siden 1905 har Kongens valgspørsmål vært «Alt for Norge». Det er kompromissløst, det er forpliktende og det gir en klar retning. Det har stått sin prøve både i krig og i fred.

Både verden, Norge og monarkiet har endret seg mye på disse 111 årene. Men valgspørsmålet har stått fast. Monarkiets historie og landets, det norske folks historie, følges ad. Historien om det norske monarkiet er norgeshistorie. Det er historien om hvem vi var og har blitt.

Langs disse lange linjene utøver Kongefamilien sin gjerning, og i lys av disse lange linjene arbeider Det kongelige hoffs 150 medarbeidere med å bistå Kongefamilien i å utføre sin livsgjerning. Hoffet er Kongens og Kongefamiliens støtteapparat i deres offisielle virke og private gjøremål.

- Så hva gjorde medarbeiderne ved Det kongelige hoff i 2016?
- › La til rette for 740 offisielle arrangementer
 - › Planla og gjennomførte kongelige besøk til 48 norske kommuner og 11 land
 - › Serverte rundt 7 000 gjester
 - › Behandlet rundt 2 500 henvendelser til De kongelige
 - › Satte 17 500 blomsterløk i Slottsparken
 - › Tok vare på rundt 400 000 historiske gjenstander av nasjonal verdi og interesse

Blant mye annet.

Det kongelige hoff ledes av hoffsjefen. Hoffets ansatte er fordelt på tre avdelinger og to staber. I tillegg er noen funksjoner direkte underlagt hoffsjefen. Medarbeiderne representerer 30 yrkesgrupper. Sammen yter vi vårt beste for å legge til rette for at Kongefamilien skal kunne utøve sin gjerning i tråd med valgspørsmålet «Alt for Norge».

Som fundament har Hoffet noen verdier som ligger til grunn for vårt arbeid:

Mot – fordi vi skal gjøre det rette selv om det har en pris

Raushet – ved å vise respekt for ulikhet

Løfte sammen – fordi vi er avhengige av å samarbeide godt for å støtte Kongefamilien best mulig*

Dette fundamentet er godt og nødvendig å bygge på i arbeidet for å understøtte en kongefamilie som lever hver dag med disse kjerneoppgavene:

- › Å utføre konstitusjonelle oppgaver
- › Å skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold
- › Å styrke andres verdighet gjennom handlinger
- › Å være bærer av grunnleggende verdier som står over tid
- › Å være en verdifull bidragsyter på den globale arena

Det å arbeide langs lange historiske linjer handler også om at det ikke bare er den til enhver tid fungerende kongefamilie Det kongelige hoff arbeider for. I tett samarbeid med Statsbygg forvalter Hoffet våre nasjonalskatter, en viktig del av kulturarven vår. De skal vedlikeholdes, bevares og stå gjennom generasjoner – som fortellinger om vår historie.

Her har sentrale scener i nasjonens liv utspilt seg. Her leves og befestes noen av de viktigste øyeblikkene i vårt kollektive minne.

Derfor kan også vi som er så heldige å få arbeide ved Det kongelige hoff være så frimodige å si: «Alt for Norge».

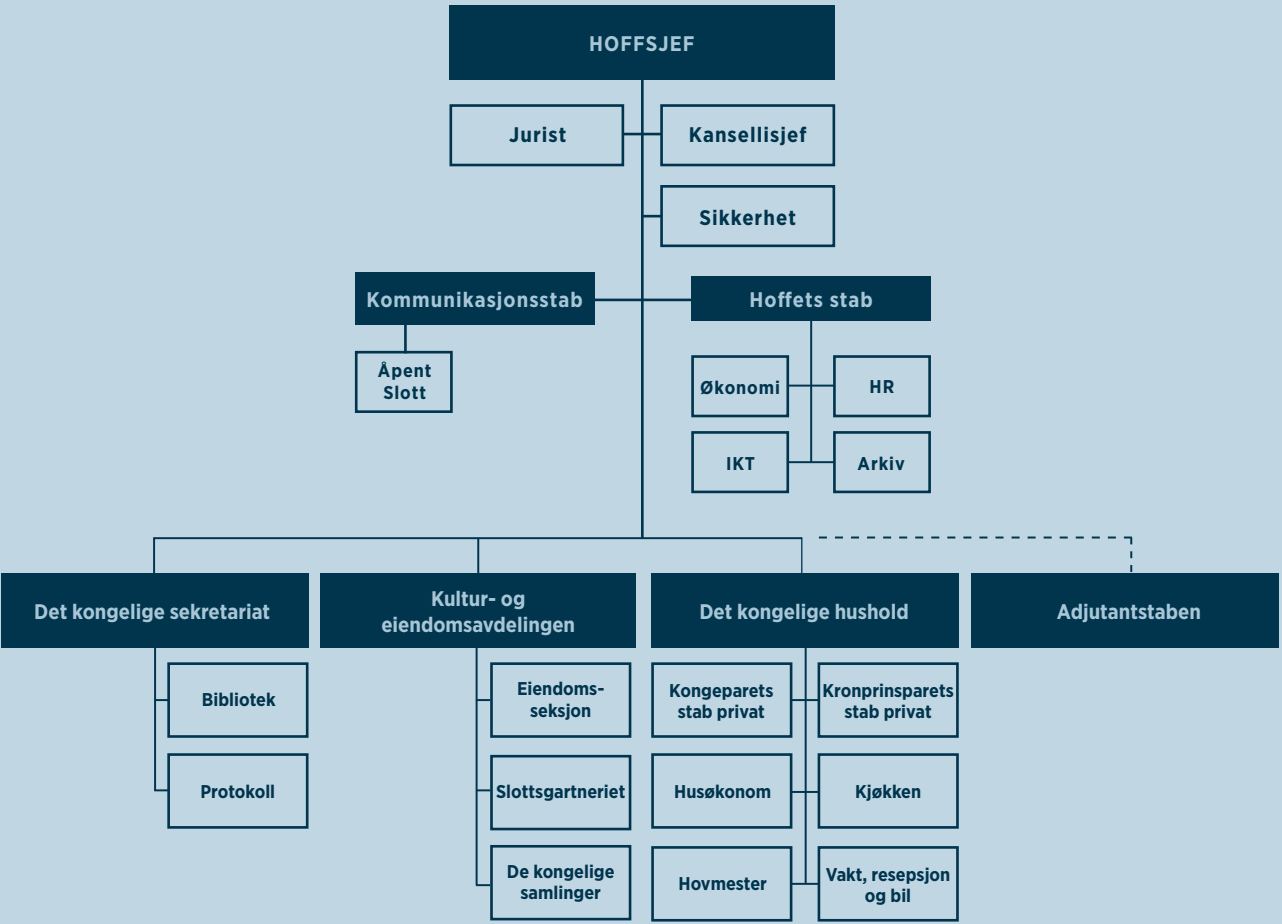
DET NORSKE MONARKIET

Norges statsform er konstitusjonelt monarki og Kongen er landets statsoverhode. Monarkiet er forankret i vårt demokrati, og opprettholdes så lenge folket vil, gjennom Stortingets tilslutning til Grunnloven på dette punktet. Stortinget setter økonomiske rammer for Kongehuset gjennom statsbudsjettet.

*) For Kongehusets målilde se side 35.

Hoffets avdelinger, staber og seksjoner

DET KONGELIGE SEKRETARIAT

Det kongelige sekretariat har ansvaret for tilrettelegging og gjennomføring av hele det offisielle programmet til Kongefamilien. I 2016 hadde De kongelige 740 offisielle oppdrag. Kongefamilien mottar hvert år en stor mengde henvendelser – både invitasjoner og hilsener av ulike slag. Sekretariatet har ansvar for å ta imot og behandle disse. Alle invitasjoner forelegges Kongefamilien i regelmessige møter.

Avdelingens oppgaver består blant annet i rådgivning, planlegging og gjennomføring av arrangementer, besøk og reiser – både offisielle og private. Dette inkluderer arbeid med research, taler og protokoll. Slottets bibliotek, med en boksamling på over 30 000 bind, er en del av det kongelige sekretariat. Fylkesmennene og kommunene, departementene, utenriksstasjonene og Stortinget, er viktige samarbeidspartnere i planleggingen av Kongefamiliens program.

En tradisjonsrik del av De kongeliges virke, er beskytterskapene. Kontakten mellom Kongefamilien og de enkelte beskytterskap følges opp av sekretariatet. Avdelingen har også ansvar for å sende ut invitasjoner, utarbeide bordplaner og tilrettelegge for store arrangementer på Slottet, Skaugum og de andre kongelige eiendommene – i samarbeid med andre avdelinger. Det offisielle virket til Prinsesse Astrid, fru Ferner og Prinsesse Märtha Louise ivaretas også av sekretariatet.

NÆRHET MELLOM KONGEHUSET OG FOLKET
2016 ble et spesielt år, i og med at vi markerte Kongeparets 25-årsjubileum. Sekretariatet begynte tidlig å planlegge aktivitetene for dette året i samarbeid med Kongefamilien. Vi la spesiell vekt på å skape møter med folket over store deler av landet. Dette ble oppfylt ved at Kongeparet la ut på en ti dagers reise med Kongeskipet Norge langs kysten. I hver av byene som fikk besøk – Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen, Stavanger og Kristiansand – inviterte Kongeparet til hagefester der flere hundre mennesker var gjester. Det største arrangementet av alle var den store hagefesten i Slottsparken 1. september med 1 500 gjester fra alle landets fylker og Svalbard.

I utarbeidelsen av gjestelistene for alle hagefestene var det et styrende prinsipp at gjestene skulle representere en god bredde av befolkningen.

ET MANGFOLDIG ÅR
Selv om året var sterkt preget av jubileet, var det også andre store og viktige aktiviteter i 2016. En av dem var Ungdoms-OL i februar, som hele Kongefamilien var engasjert i. Kongeparet var på statsbesøk til Italia i april og Finland i september, mens Kronprinsparet var på offisielt besøk til Canada i november. Kongeparet var vertskap for statsbesøk fra Polen i mai og Singapore i oktober.

I forbindelse med jubileet ble det utgitt en bok – «Alt for Norge» på Aschehoug forlag. Sekretariatet hadde redaktøransvar for boken, i samarbeid med forlaget.

Hver enkelt av De kongelige har sine egne fokusområder. For Kongen gjelder det temaer som idrett, barn og unge, og klima. Dronningen har et spesielt engasjement for minoritetskvinner. Hun er en aktiv ambassadør for norsk natur og kunst, og har de siste årene vært utøvende kunstner. Dronningen engasjerer seg også sterkt i sin egen kunststiftelse the Queen Sonja Print Award. Dronning Sonjas skolepris ble i 2016 tildelt Ila skole i Trondheim. Kronprinsen er opptatt av å styrke norsk næringsliv, gründervirksomhet og miljø – og er fremdeles engasjert i den internasjonale Global Dignity, selv om den norske stiftelsen suspenderte driften i 2016. Gjennom Kronprinsparets fond og andre arenaer arbeider både han og Kronprinsessen for å løfte frem unge og styrke ungt lederskap. Kronprinsessen har gjennom mange år hatt et sterkt engasjement for internasjonale helsespørsmål – med vekt på unge kvinners sårbare situasjon. I mai lanserte hun sitt nye internasjonale helseprosjekt Maverick Collective. Kronprinsessen er i tillegg svært opptatt av miljøspørsmål og leder Det kongelige hoffs egen miljøgruppe.

ORGANISERING
Leder for det kongelige sekretariat, Harald Solberg, tiltrådte 1. juni 2016. Avdelingens 17 medarbeidere har kompetanse innenfor statsvitenskap, retorikk, økonomi, teologi, språk, journalistikk, politikk, kunsthistorie og informasjons- og bibliotekkunnskap.

KULTUR- OG EIENDOMSAVDELINGEN

Kultur- og eiendomsavdelingen forvalter, drifter, vedlikeholder og utvikler de statlige kongelige eiendommer. Ansvar for dette arbeidet er delt mellom Det kongelige hoff og Statsbygg i henhold til samarbeidsavtalen fra 2002. Avdelingen utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på de private kongelige eiendommene. I 2016 brukte avdelingens ansatte omlag fem prosent av arbeidstiden på disse oppgavene. Avdelingen ivaretar Kongens disposisjonsrett for Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen.

FRA KONGELIGE FOTOGRAFER TIL BELGFRUKTBED

Det ble gjennomført en rekke større prosjekter i avdelingen i 2016 utover de daglige drifts- og vedlikeholdsoppgavene, vaktmesterfunksjoner og arbeid i forbindelse med arrangementer.

Avdelingen har ett større restaureringsprosjekt på Slottet i året. For første gang siden 1964 ble et stort arbeid satt i gang for å restaurere vegger, himling og møbler i Den røde salong. Salongen er ett av flere representasjonsrom på Slottet, og et viktig uttrykk for norsk kulturhistorie. To av avdelingens seksjoner, de kongelige samlinger og eiendomsseksjonen, gjennomførte restaureringsprosjektet i samarbeid med Riksantikvaren. Mye av denne typen arbeid går ut på å bevare originale materialer, lete etter tekstilrester, og finne informasjon om originale innkjøp fra innkjøpslister og historiske fotografier. Avdelingen tilrettela for en rekke jubileumsrelaterte arrangementer som fant sted i parkene.

Slottsgartneriet var sterkt involvert i jubileumsaktivitetene i 2016, først og fremst som prosjektleder for Jubileumsparken. Kongeparets barnebarn åpnet Jubileumsparken med å plante seks rognetrær i Jubileumslunden. Det ble satt opp informasjonspaviljonger og historiske bilder fra parken der bildene i sin tid ble tatt. Det ble laget natursti gjennom hele Slottsparken og utemiljø utenfor to DNT-hytter. Det ble etablert lesebenker og bokbytteskap, et insektshotell som var gave fra Oslo kommune, sandkasse og boulebane. I 2016 etablerte gartneriet også et belgfruktbed i Dronningparken i anledning Belgfruktens år.

De kongelige samlinger samarbeidet med NRK om å lage to dokumentarer med tittelen «Kongelige fotografer». Ut-

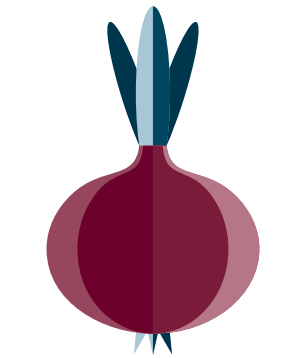

Den røde salong ble restaurert i 2016.

gangspunktet var private fotografier etter Dronning Maud og Kronprinsesse Märtha. Det ble også laget ti kortfilmer med presentasjon av forskjellige gjenstander fra samlingene.

På Hennes Majestet Dronningens 80-årsdag 4. juli 2017 åpner Dronning Sonja KunstStall i den gamle stallbygningen i Slottsparken. En stor del av forarbeidet ble gjennomført i 2016, med blant annet flyttingen av rundt 600 historiske gjenstander fra Midtstallen.

Andre aktiviteter i 2016 inkluderer rehabilitering av smijernsgjerdet i Slottsgården, utbedring av grusganger og ny bro over Isdammen i Slottsparken, vindusrehabiliteringer i historiske rom på Slottet og mye mer.

17 500 blomsterløk ble satt i Slottsparken i 2016.

12 700

Antall sommerblomster drevet fram i Slottsgartneriets veksthus.

KULTUR- OG EIENDOMS-AVDELINGEN MOTTOK 500 HENVENDELSER MED SPØRSMÅL OM SAMLINGEN.

2 100

Antall registrerte og digitaliserte gjenstander av historisk verdi i 2016.

7 200 vårblomster produsert i Slottsgartneriets veksthus.

ORGANISERING

Kultur- og eiendomsavdelingen er den nest største avdelingen i Det kongelige hoff, med til sammen 36 medarbeidere fordelt på tre seksjoner. Avdelingen ledes av Ragnar Osnes.

Slottsgartneriets 13 medarbeidere har ansvaret for helårsdrift, skjøtsel og utvikling av alle Kongehusets parker og hageanlegg. Slottsgartneriet produserer også dekormateriale som blomsterloftet lager oppsatser av, og produserer urter og grønnsaker til kjøkkenseksjonen. Slottsgartneriet har i tillegg mellom 10 og 15 sesongmedarbeidere fra april til september.

Eiendomsseksjonen med totalt 15 medarbeidere består av vaktmestere, driftsteknikere, møbelsnekkere, møbeltapetsere og tømrere. 1. desember 2016 tiltrådte ny leder for eiendomsseksjonen.

De kongelige samlinger har syv medarbeidere. De registrerer og digitaliserer den historiske kulturarven som blant annet rommer historiske fotografier, møbler, billedkunst, kjøretøy, pyntegjenstander, oppdekningsutstyr, tekstiler og private gjenstander som tilhører Kongefamilien.

Det ble arrangert slåttekurs da engene i Slottsparken skulle slås.

DET KONGELIGE HUSHOLD

Det kongelige hushold er ansvarlig for den daglige driften av Slottet og Skaugum, og for driften på andre statlige og private kongelige eiendommer når Kongefamilien oppholder seg på disse. Avdelingen leverer tjenester innen renhold av hjem, kontor og representasjonsrom, tekstilbehandling, blomsterdekor, kjøkken, servering, kantinedrift, vakt og resepsjon, transport og sjåførtjeneste, kammertjeneste og barnepass. Husholdet bistår Kongefamilien ved reiser i inn- og utland.

JUBILEUMSÅRET 2016

Under jubileumshelgen i januar forberedte husholdet for besøk av Hennes Majestet Dronning Margrethe av Danmark og Deres Majesteter Kong Carl Gustaf og Dronning Silvia av Sverige, som var Kongeparets gjester under feiringen. Hele avdelingen var i sving med planlegging og gjennomføring av hagefestene under jubileumsreisen med Kongeskipet Norge i juni. Mellom 300 og 600 gjester deltok på hver av hagefestene i byene Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen, Stavanger og Kristiansand. Husholdet gjorde de kongelige residensene Stiftsgården, Gamlehaugen og Ledaal klare til bruk i forbindelse med reisen langs norskekysten. Avdelingen hadde også ansvaret for planlegging og gjennomføring av hagefesten i Dronningparken 1. september, som samlet 1 500 gjester.

For å belyse viktigheten av yrkesutdanning ble videregående skoler og lokale krefter involvert i arbeidet med hagefestene. Blomsterloftet ved Hoffet samarbeidet med blomsterdekoratørlinjen ved Edvard Munch videregående skole i Oslo.

Det kongelige hushold hadde ansvaret for gjennomføring av seks offisielle mottakelser, 15 offisielle middager og 19 offisielle lunsjer i 2016. Det ble til sammen servert 7 000 kuverter fra Hoffets kjøkken på Slottet, Skaugum og de andre kongelige eiendommene. I tillegg samlet hagefestene 3 600 gjester. Kjøkkenet ønsker å fremheve norsk mattradisjon og er basert på sunne og økologiske råvarer fra nord til sør i landet.

HOFFETS STØRSTE AVDELING

Med sine 61 årsverk er husholdet den største avdelingen ved Det kongelige hoff. Avdelingen får bistand fra 55 tilkallingshjelpere og Hoffets øvrige medarbeidere ved større gallamiddager og arrangementer. Det kongelige hushold består av seks seksjoner og ledes av Lars Christian Krog. Husholdet utfører oppgaver i forbindelse med Kongefamiliens representasjon og andre offisielle og private gjøremål. Målet er å levere trygg, praktisk støtte. Husholdet bistår også Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner i forbindelse med deres offisielle virke.

Kjøkkenseksjonen og hovmesterseksjonen har åtte medarbeidere hver. De har ansvaret for henholdsvis all matlaging og servering tilknyttet Kongeparet og Kronprinsparets virksomhet offisielt og privat. Kjøkkenseksjonen drifter også hoffets kantine.

Husøkonomseksjonen har 17 medarbeidere og gjør i stand til, gjennomfører og rydder opp etter små og store arrangementer – alt fra enkle møter til gallamiddager og statsbesøk. Seksjonen drifter Hoffets systue, vaskeri og blomsterbinderi. Seksjonen har også ansvar for renhold.

Slottets vakt, resepsjon og biltjeneste har 13 medarbeidere og håndterer alle besøkende, post og sentralbord, sjåførtjeneste og bilpark ved Det kongelige hoff.

Kongeparets private stab med seks medarbeidere og staben ved Skaugum hovedhus med tolv årsverk, tilhører også avdelingen.

 24 000
kanapeer ble laget til hagefesten i Slottsparken 1. september.

100 liter konsentrert plommesaft ble produsert gjennom året.

MÅLT I HØYDEMETER BLE **22,5 METER** MED JULETRÆR PYNTET.

ANTIKVARISK RENHOLD

Husøkonomseksjonen driver antikvarisk renhold av 2 500 antikke møbler og 1 700 dekorgjenstander fra De kongelige samlinger. Man bruker ikke fuktig klut på skjellakkerte bord og forgylte stoler, så prinsippet bak antikvarisk renhold er stort sett tørre metoder og minst mulig berøring, flytting, bruk og renhold. Siden Slottet ikke er et museum og gjenstandene er i bruk, oppstår situasjoner hvor antikvariske gjenstander og inventar likevel må rengjøres. Messing pusses, møbelstoffer børstes og gjenstander tørkes av. Etter store middager kan servise og glass fra midten av 1800-tallet fortsatt bli vasket opp for hånd med svamp i gummibalje. Noen ganger er litt fukt nødvendig på antikvariske gjenstander. Husholdet benytter seg av microfiber og vann, og minst mulig kjemikalier. Den gode, gamle strutsefjærkosten er fremdeles i bruk.

HOFFETS STAB

Hoffets stab sørger for at Det kongelige hoff er en effektiv organisasjon som til enhver tid er best mulig egnet til å støtte De kongelige i deres livsgjerning. En av stabens viktigste oppgaver er å ivareta økonomiforvaltningen og styringsmodellen ved Det kongelige hoff, samt sikre riktig kompetanseutvikling og bemanningsplanlegging. Staben består av økonomistaben, HR-seksjonen, IKT-seksjonen og arkivet. Disse enhetene skal være servicefunksjoner og konstruktive støttespillere for de andre avdelingene ved Hoffet innenfor sine fagområder, og samtidig sikre at Hoffet overholder lover, regler og retningslinjer. Staben har også fagansvar for innkjøp og for oppfølging av forsikringsavtaler. Hoffets stab har 18,4 årsverk og ledes av Tone Rinden Rygh.

ØKONOMISTABEN

Økonomistaben har 3,4 årsverk og er ansvarlig for utvikling og vedlikehold av Det kongelige hoffs økonomiforvaltning og følger opp økonomiarbeidet i organisasjonen. Staben har løpende dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet i budsjett- og økonomisaker. Økonomistaben utarbeider Hoffets årsberetning og lager i tillegg månedlige økonomirapporter til interne styringsformål. Fakturamottak, regnskapsføring og lønnsutbetaling er økonomistabens ansvar. Det regnskapsføres og utarbeides tolv ulike regnskaper årlig som alle revideres av ekstern revisor.

HR-SEKSJONEN

Seksjonen har fem årsverk. Organisasjonsutvikling er en av seksjonens hovedoppgaver. I 2016 har det blant annet vært gjennomført en opplæring for alle ansatte om Slottet og monarkiet og dets historie. HR-seksjonen er også en sentral

støttespiller for alle lederne i Hoffet, i bemanningsplanlegging, rekrutteringsprosesser og i oppfølging av medarbeidere. I 2016 har en viktig oppgave vært gjennomføringen av lokale lønnsforhandlinger og reforhandling av ny overenskomst. Hoffet forhandler med Akademikerne, Norsk Tjenestemannslag og Slottspersonalets forening (STAFO). I 2016 har HR-seksjonen vært spesielt involvert i å tilrettelegge for at medarbeidere i Hoffet har jobbet sammen under aktivitetene i jubileumsåret på tvers av avdelinger og faste arbeidsoppgaver.

IKT-SEKSJONEN

IKT-seksjonen har tre årsverk og skal sørge for at IKT-tjenestene er framtidsrettede og bidrar til effektiv utnyttelse av kompetanse, kapasitet og økonomiske ressurser. Hyllevare skal benyttes framfor spesialtilpasning ved IKT-anskaffelser og løsninger for grønn IT skal prioriteres. I 2016 har IKT-seksjonen valgt samarbeidspartner for ny driftsmodell for IKT som skal implementeres i 2017. Et nytt system for å redusere kostnader til ulike kommunikasjonssystemer er innført, og AV-utstyr er oppgradert og skiftet ut.

ARKIVET

Arkivet består av 4,5 årsverk. De forvalter Kongehusets arkiver og dokumenterer Kongehusets og Hoffets virksomhet og aktiviteter. Viktige oppgaver er registrering og oppbevaring av arkivmateriale, også historisk. Service og hjelp til både interne og eksterne, blant annet historikere, forfattere og privatpersoner, er også høyt prioritert. Arkivet er viktig for forskning og historieskriving. Fra februar har arkivet hatt ansvaret for utarbeidelse av liste over gaver til Kongefamilien. Listen oppdateres og offentliggjøres kvartalsvis.

JUBILEUMSÅRET 2016

Hoffets stab har bidratt aktivt gjennom hele jubileumsåret, fra skilekene på Slottsplassen 17. januar til hagefesten i Slottsparken 1. september. I tillegg har seksjonene bidratt til jubileumsaktivitetene innenfor egne fagfelt: IKT med teknisk støtte på mange arrangementer, arkivet gjennom mottakelse og registrering av gaver og brev, HR ved personalplanlegging og involvering av medarbeidere og økonomistaben gjennom regnskapsføring og økonomistyring knyttet til aktivitetene.

TALL OG FAKTA FRA ARKIVET

DET KOM INN OMTRENT **1 200 ØNSKER** FRA ØNSKETREET I SLOTTSPARKEN.

Hoffets stab fikk **46 eksterne henvendelser** vedrørende søking og gjenfinning av arkivalia.

180 HENVENDELSER OM INTERVJUER, FILMING OG FOTOGRAFERING BLE JOURNALFØRT.

886

innkomne invitasjoner i løpet av 2016.

KOMMUNIKASJONSSTABEN

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for ekstern og intern kommunikasjon på vegne av Kongehuset og Hoffet. Dette omfatter mediekontakt, offisiell fotografering, foto ved Høytidelige audienser og andre viktige anledninger på de kongelige eiendommer, bidrag til bøker og dokumentarer og informasjon i egne kanaler – digitalt og på papir.

MEDIEKONTAKT

Staben bistår Kongefamilien i deres forhold til media, både i deres offisielle virke og i skjermingen av deres privatliv. Når De kongelige har offisielle oppdrag, legger vi vekt på å skape gode møter mellom De kongelige og folk. Kommunikasjonsstaben lager presseopplegg i samarbeid med lokale arrangører, Fylkesmannen og lokal presse i forkant av besøket. Presseoppleggene skal ivareta både gode menneskemøter og gode arbeidsforhold for media. I tillegg ønsker vi å sikre innhold til våre egne kanaler.

Kommunikasjonsstaben mottar årlig mer enn 2 000 henvendelser innenfor vårt arbeidsområde. Vårt mål er å svare raskt, korrekt og utfyllende på de henvendelsene vi får. Hoffet er ikke en del av statsforvaltningen og dermed heller ikke omfattet av lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleg-lova).

Viktig i 2016 var å kunne dele så mye som mulig av jubileumsarrangementene med folk, og vi la derfor tilrette for direkte-sendinger på tv gjennom hele dagen 17. januar, på jubileums-gudstjenesten 23. juni og på hagefesten 1. september.

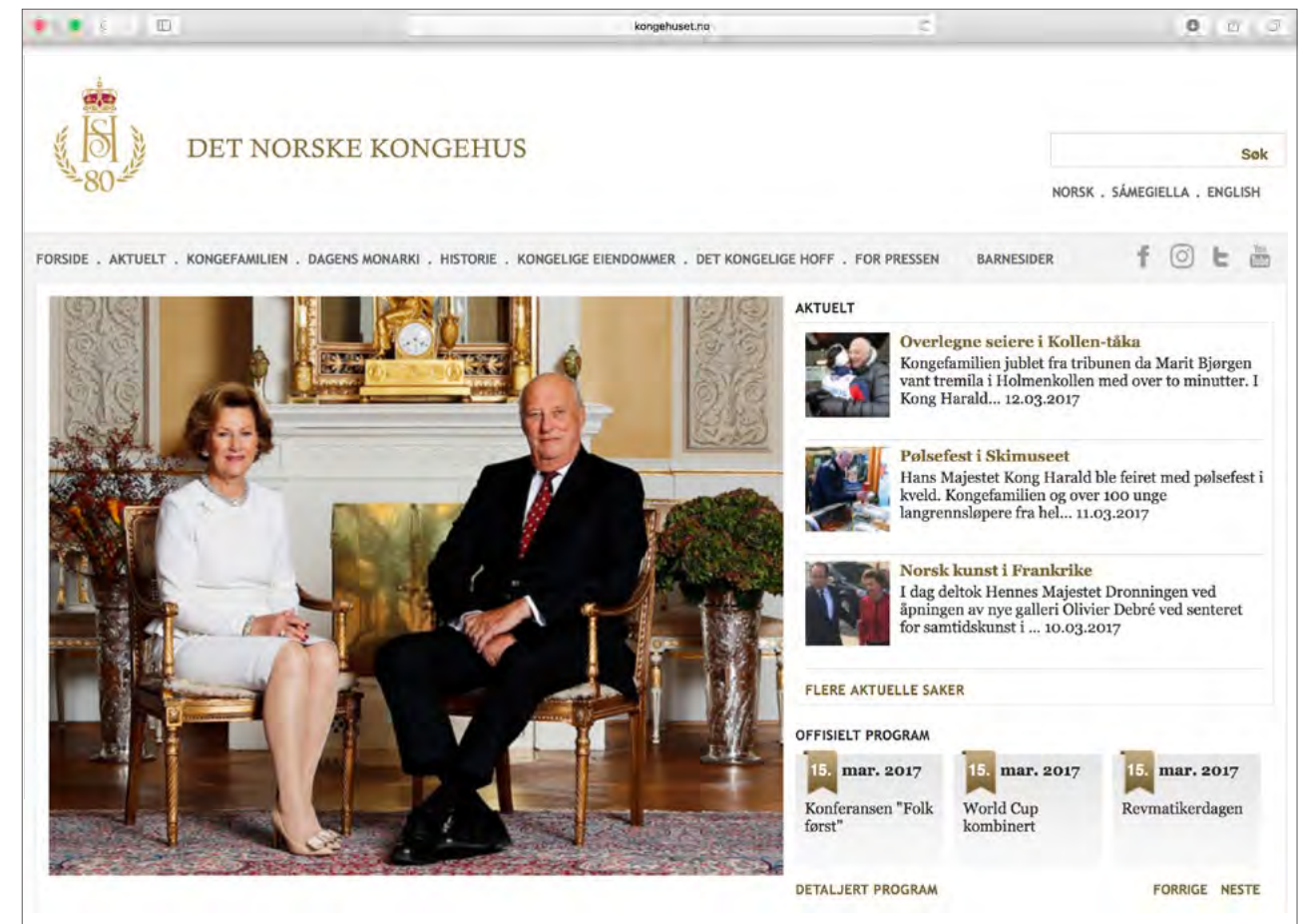
EGNE KANALER

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for innhold og presentasjon i våre ulike kanaler. Nettstedet kongehuset.no er ryggraden i vår formidling. På kongehuset.no ligger De kongeliges program, nyhetssaker om Kongefamiliens virke, taler, fakta om Kongefamiliens medlemmer og de kongelige eiendommer. Her finnes også historisk materiale, fotoalbum samt videoer og informasjon om kulturtilbudene i Åpent Slott. I tillegg ligger det relevant informasjon om Hoffet – herunder økonomi og forvaltning.

Staben har også ansvaret for sosiale medier. Kongehusets Facebook-sider er den største av våre sosiale kanaler. Den vokser jevnt og var ved årsskiftet likt av over 215 000. Vi legger stadig større vekt på foto og video til egne kanaler, og direktefilming på Facebook har vært viktig i året som har gått. Kongehusets Instagram ble lansert høsten 2016. All vekst og utvikling i sosiale kanaler skjer organisk, uten noen form for betalt promotering.

* Kilde: Google analytics

JUBILEUMSÅRET 2016

2016 har vært et spennende og aktivt år, preget av Kongeparets 25-årsjubileum. Kommunikasjonsstaben har bistått med planlegging og tilrettelegging for pressen og egen formidling i forbindelse med alle jubileumsaktivitetene. Staben deltok i arbeidet med utstillinger i Slottsparken, hadde ansvaret for visningen av storfilmen «Kongens Nei» i Slottsparken og for jubileumsboken «Alt for Norge» som ble gitt ut på Aschehoug forlag.

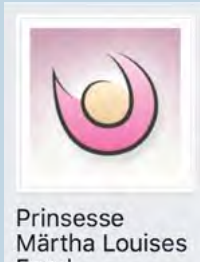
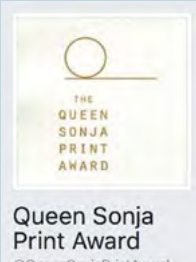
Vi har også hatt ansvar for presentasjonen av Kongehusets gavepolicy og publiserer gavelister på kongehuset.no fire ganger i året.

Det var en økning i antallet henvendelser som gjaldt økonomi og forvaltning av bevilgningen til Det kongelige hoff. Det ble lagt mye arbeid i å finne korrekte og utfyllende svar.

ORGANISERING

Kommunikasjonsstaben ledes av Marianne Hagen og består av seks medarbeidere med kompetanse innen journalistikk, kommunikasjon, informasjonsformidling og web. I 2016 ble staben forsterket med en egen internkommunikasjonsrådgiver. Åpent Slott med tre medarbeidere er også en del av staben.

SOSIALE MEDIER

KONGEHUSET PÅ NETT:

kongehuset.no
QueenSonjaPrintAward.no

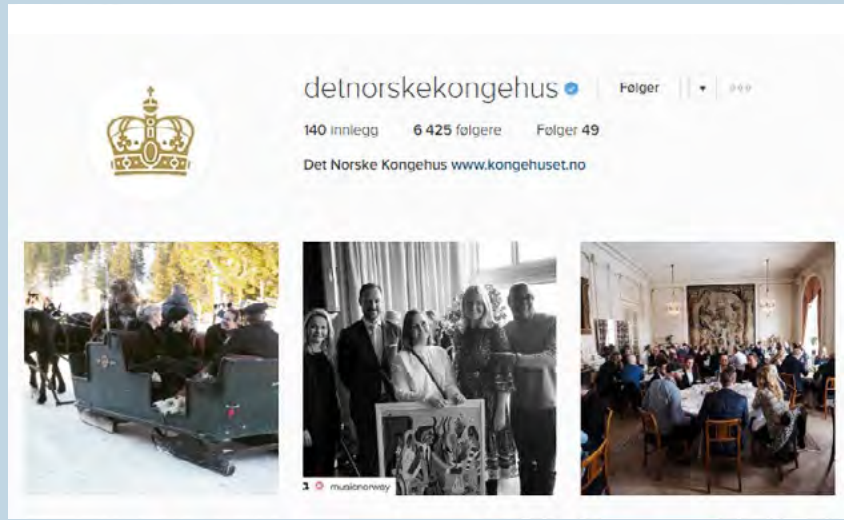
Facebook

Kongehuset
Slottsparken
QueenSonjaPrintAward
Detkongeligeslott
Oscarshall
Prinsessensfond

Instagram

@detnorskekongehus
@dekongeligesamlinger

Youtube.com/kongehuset
Twitter.com/kronprinsparet

ÅPENT SLOTT

Åpent Slott er Det kongelige hoffs kulturformidling og har som oppgave å løfte fram Kongehusets og nasjonens kulturarv. Gjennom omvisninger, utstillinger, foredrag og tilrettelegging for konserter på Det kongelige slott og Oscarshall, formidler vi monarkiet som bærer av historiske tradisjoner. Åpent Slott drifter også museumsbutikker på Slottet og Oscarshall. I tillegg bistår kulturformidlingen Kongefamilien og Hoffet med omvisninger for spesielt inviterte gjester gjennom hele året, som ved medaljemottakelser.

JUBILEUMSÅRET 2016

I forbindelse med Kongeparets 25-årsjubileum ble det vist en stor utstilling på Slottet med tittelen «Kongepar i 25 år». Nærheten til folket var det overordnede temaet. I løpet av sommersesongen som varte i åtte uker, hadde Slottet 39 998 besøkende. I 2015 hadde Slottet 34 538 besøkende. For første gang ble det også holdt en egen foredragsserie i Slottskapellet med til sammen ti foredrag. Hoffets egne medarbeidere bidro med sin unike kompetanse rundt temaer som samlingen av historiske fotografier og historiske gjenstander, Slottsparken, bilparken og utviklingen av byen rundt Slottet. Det ble også engasjert eksterne foredragsholdere.

En stor begivenhet på Oscarshall var innvielsen av «Kavaler-scenen». Dette var Stortingets jubileumsgave til Kongeparet, og besto av etablering av kunstnergarderober i Kavalerbygningen og en scene utenfor. Publikumskapasiteten ved forestillinger er 110 personer. Scenen ble overlevert og innviet 7. juni med en festforestilling med Kongefamilien til stede. «Kavalerscenen» driftes av Åpent Slott.

I forbindelse med omvisningssesongen som varte fra midten av mai til midten av september, ble jubileumsutstillingen «Smakebiter» vist i Oscarshalls interiører og i Galleri Dronning Joséphine. Her kunne publikum oppleve deler av Hennes Majestet Dronningens private samling av kunstglass. Oscarshall hadde 5 232 besøkende, en økning på 92 prosent fra 2015.

ORGANISERING

Åpent Slott er organisert som et selvstendig økonomisk foretak med eget årsregnskap. Daglig leder Maisen Bonnevie, rapporterer til et styre som i 2016 har bestått av Dronningen, som er honorær styreleder, Gry Mølleskog, Ragnar Osnes, Marianne Hagen og Anniken Thue. Det har vært avholdt to styremøter i 2016. Organisatorisk er Åpent Slott en del av kommunikasjonsstaben og har tre faste medarbeidere. I publikumssesongen har det vært engasjert 17 omvisere på Slottet og fem omvisere på Oscarshall. I tillegg til administrative tjenester får Åpent Slott praktisk bistand fra avdelingene og seksjonene ved Hoffet i forbindelse med opprigg og gjennomføring av arrangementer.

92 %

Økning i antall besøkende på Oscarshall fra 2015 til 2016. Fra 2 718 til 5 232.

39 998

Antall besøkende til omvisning og utstilling på Det kongelige slott. Dette er rekord!

SIKKERHETSSEKSJONEN

Sikkerhetsseksjonen har ansvaret for det forebyggende beredskaps- og sikkerhetsarbeidet ved Det kongelige hoff. Seksjonen skal ivareta sikkerheten til Hoffets medarbeidere og besøkende. Sikkerheten til Kongefamilien ivaretas av Den kongelige politieskorte.

Sikkerhetsseksjonen har også ansvar for at det etableres riktig sikkerhet knyttet til bygninger på de kongelige statlige og private eiendommene. Dette arbeidet vurderes i forhold til bruken av eiendommene, symbolverdien og den historiske viktigheten eiendommene har. Arbeidet utføres i nært samarbeid med blant andre kultur- og eiendomsavdelingen ved Det kongelige hoff.

SIKKERHETSPROSJEKTET

Videreutvikling av sikkerheten rundt de kongelige statlige og private eiendommene og Det kongelige hoff er en prosess som krever kontinuerlig oppfølging. Mot slutten av 2015 ble en revisjon av Sikkerhetsanalysen av Kongehuset fra 2002 avsluttet. Arbeidet ble ledet av Politidirektoratet. Bakgrunnen for arbeidet var den generelle økningen av grunnsikringsnivået rundt private og offentlige bygg og virksomheter, med høy nasjonal- eller symbolverdi som har vist seg nødvendig i etterkant av terrorhandlingene 22. juli 2011. Målet med arbeidet var å gi Det kongelige hoff et grunnlag for videre arbeid med sikkerheten på de kongelige statlige og private eiendommene.

Arbeidet med sikkerhetsprosjektet ble intensivert i 2016. Sikringskonsept og kostnadsestimat ble utarbeidet og presentert for Kommunal- og moderniseringsdepartementet i desember 2016. Sikkerhetsprosjektet vil pågå i noen år framover og det vil bli gjennomført tiltak på de kongelige statlige og private eiendommene som er basert på den reviderte Sikkerhetsanalysen fra 2002.

SIKKERHET UNDER JUBILEUMSÅRET

Sikkerhetsseksjonen har i jubileumsåret arbeidet med flere av de store jubileumsarrangementene, som hagefesten i Slottsparken og utendørsvisningen av «Kongens Nei». I forbindelse med slike arrangementer har vi et nært samarbeid med politiet og andre sentrale aktører både innenfor og utenfor Hoffet.

ORGANISERING

Etter omorganiseringen av Det kongelige hoff i 2015, er sikkerhetsseksjonen direkte underlagt hoffsjefen. Lars Ivar Frøystad tiltrådte som sjef sikkerhet 1. mars i 2016, og seksjonen består i dag av fire medarbeidere.

H.M. KONGENS ADJUTANTSTAB

Hans Majestet Kongen og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har tre adjutanter hver, én fra hver forsvarsgren. Adjutantene er én måned på vakt på Slottet og to måneder i sin faste tjenestestilling i Forsvaret. I løpet av måneden de er på vakt, planlegger og tilrettelegger de for Kongens og Kronprinsens program i samarbeid med Hoffet. I tillegg ledsager de Kongen og Kronprinsen ut på offisielle oppdrag, og ved privat program når dette er nødvendig. Unntaksvis ledsager adjutantene andre medlemmer av Kongefamilien.

Adjutantstaben består i tillegg av tre overadjutanter, én fra hver forsvarsgren. Overadjutantene har seremonielle oppgaver i forbindelse med Kongens offisielle program, som ved statsbesøk til Norge, Høytidelige audienser og enkelte andre offisielle anledninger.

Adjutantene beordres i Statsråd for en periode på tre år. 1. september hvert år skiftes det ut en overadjutant for Kongen og en vakthavende adjutant for henholdsvis Kongen og Kronprinsen.

Brigader Nils Petter Granholt er sjef for adjutantstaben. I tillegg til å lede staben, fungerer han som Hoffets prosjektleder for statsbesøk til og fra Norge og andre store prosjekter. Et høydepunkt i 2016 var å planlegge og ledsage Kongefamilien under jubileumsreisen og bistå dem i deres møter med rundt 3 600 gjester på de mange hagefestene.

Hans Majestet Kongens adjutantstab er ikke en organisatorisk del av Det kongelige hoff. Forsvaret dekker lønns- og reiseutgifter for alle i adjutantstaben. Sjef adjutantstab rapporterer til hoffsjefen og forsvarssjefen og inngår i hoffsjefens ledergruppe. Sjef adjutantstab har fast tjenestested på Slottet.

2016 sto i **25-ÅRSJUBILEETS TEGN**. I tillegg besto året også av en lang rekke andre, varierte aktiviteter i inn- og utland. Til sammen utførte Kongefamilien **740 OFFISIELLE OPPDRAG**. De avla offisielt besøk til **48 KOMMUNER** og 11 land.

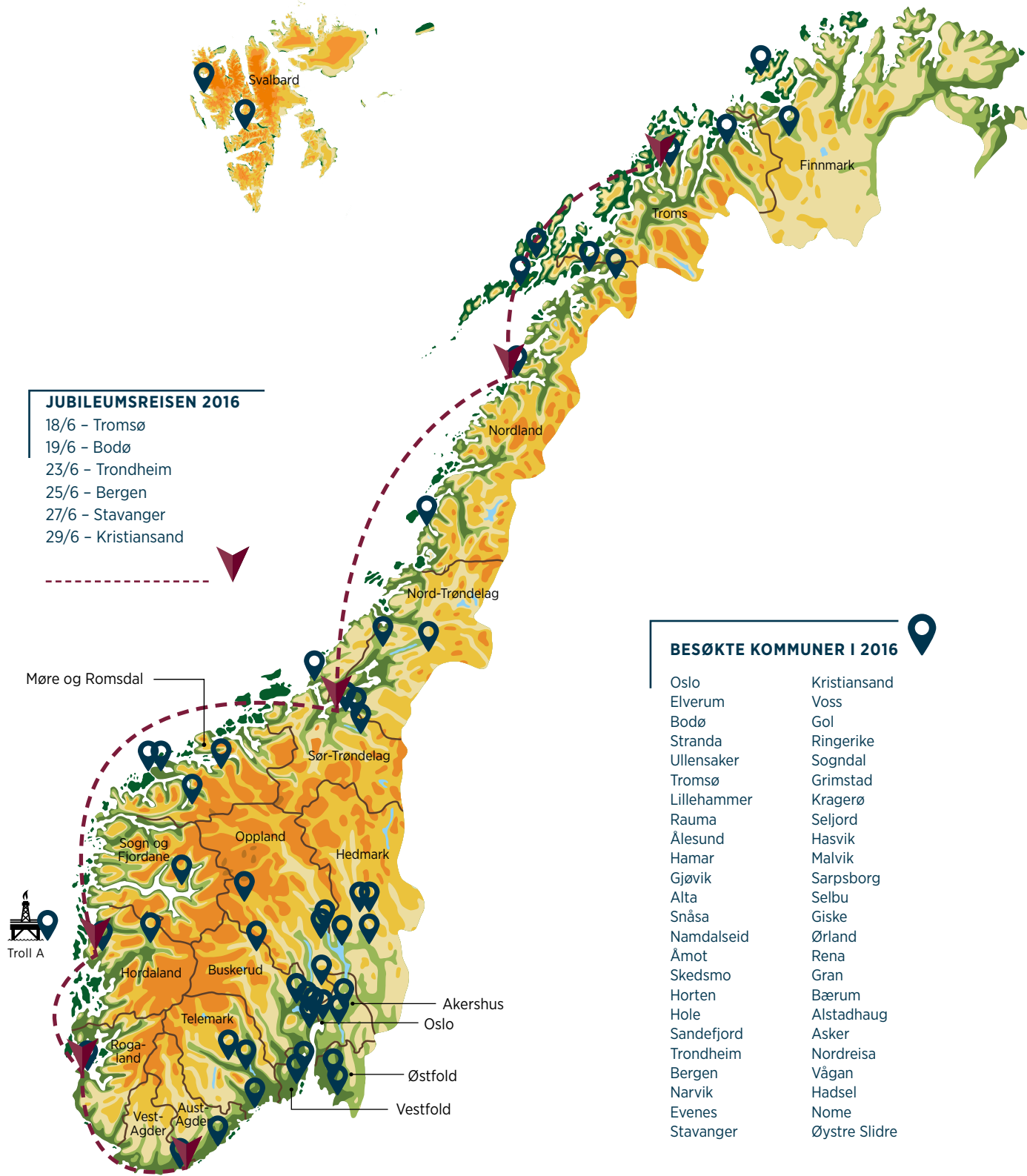
Kongelig dagbok

Etter Kongeparets eget ønske startet jubileumsfeiringen med vinterfestival på Slottsplassen 17. januar. Dette ble en fantastisk vinterfest for små og store – og for hele Kongefamilien som deltok i de mange aktivitetene. Arrangementet var en gave fra idretten, og mer enn 40 000 møtte frem på Slottsplassen i strålende vintersol. Om kvelden spaserte Kongefamilien ned til Universitetets Aula, hvor regjeringen inviterte til NRK-overført festforestilling i anledning jubileet.

I juni åpnet Jubileumsparken, med aktiviteter for barn og utstillinger i Slottsparken. Prinsesse Ingrid Alexandras skulpturpark ble åpnet i en del av parken. Samme måned la Kongeparet ut på en jubileumsreise med Kongeskipet langs kysten. De inviterte mennesker fra alle landsdelene de besøkte til hagefester i Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen, Stavanger og Kristiansand. 1. september inviterte Kongeparet representanter fra alle landets fylker til stor hagefest i Slottsparken – et Norge i miniatyr. Jubileumsåret ble avsluttet med en spektakulær filmkveld under åpen himmel. Erik Poppes film «Kongens Nei» ble vist for mellom 10 000 og 12 000 fremmøtte publikummere i høstregn.

Andre store begivenheter i 2016 var blant annet Ungdoms-OL på Lillehammer. Prinsesse Ingrid Alexandra tente ilden, som hennes far Kronprinsen gjorde det under Lillehammer-OL i 1994. Kongen var til stede under markeringer av 50-årsjubileet for starten av oljeaktiviteten på norsk sokkel, og deltok også i VM i seiling i Canada. Kongeparets to statsbesøk gikk til Italia og Finland. Dronningen delte i august ut den første internasjonale Queen Sonja Print Award i Bergen, etter at den ble løftet fra å være en nordisk til en internasjonal grafikkpris. Dronningen delte også ut dronning Sonjas skolepris for 11. gang. Kronprinsen inviterte for fjerde gang til sin årlige SIKT-konferanse for unge ledere, denne gangen i Ålesund. Og Kronprinsessen kunne etter lang tids arbeid lansere sitt kvinnehelseprosjekt Maverick Collective, som hun har grunnlagt i samarbeid med amerikanske Population Services International.

Det ble et spennende år – fylt av nære og gode møter med mennesker, besøk til nye steder i Norge og til andre land.

FORKORTELSER

- HMK** – HANS MAJESTET KONGEN
HMD – HENNES MAJESTET DRONNINGEN
KPH – HANS KONGELIGE HØYHET KRONPRINSEN
KPM – HENNES KONGELIGE HØYHET KRONPRINSESSEN
PIA – HENNES KONGELIGE HØYHET PRINSESSE INGRID ALEXANDRA
PSM – PRINS SVERRE MAGNUS
MBH – MARIUS BORG HØIBY
PML – PRINSESSE MÄRTHA LOUISE
AB – ARI BEHN
PA – PRINSESSE ASTRID, FRU FERNER

JANUAR

7. JANUAR
NHOs Årskonferanse, Oslo Spektrum KPH

7.–8. JANUAR
Besøk til Longyearbyen i forbindelse med skredulykken HMD

8. JANUAR
Statsråd HMK, KPH

9. JANUAR
Møte med frivillige til Ungdoms-OL, Lillehammer KPH

Idrettsgallaen 2016, Lillehammer KPH

12. JANUAR
Norsk Landbrukssamvirkes årlige konferanse, Ullensaker KPH

Januar: Kong Harald var til stede i Bodø domkirke ved innsettelsen av Ann-Helen Fjeldstad Jusnes som ny biskop i Sør-Hålogaland.

14. JANUAR
Audiens og lunsj for H.M. Dronningen av Jordan HMK, HMD, KPH, KPM

15. JANUAR
Gratulasjonsdeputasjoner i anledning Kongeparets 25-årsjubileum HMK, HMD

16. JANUAR
Middag på Skaugum i anledning Kongeparets 25-årsjubileum HMK, HMD, KPH, KPM, PIA, PSM, PML, AB, PA

17. JANUAR
Offisiell markering av Kongeparets 25-årsjubileum med gudstjeneste i Slottskapellet, publikumsarrangement på Slottsplassen og festforestilling i Universitetets Aula HMK, HMD, KPH, KPM, PIA, PSM, MBH, PML, AB, PA

18.–20. JANUAR
World Economic Forum, Davos KPH, KPM

21. JANUAR
Audiens for Sveriges Riksdags talman HMK

22. JANUAR
Statsråd HMK, KPH

24. JANUAR
Vigsling av ny biskop i Sør-Hålogaland bispedømme HMK

25. JANUAR
Åpning av konferanse om Øst-Timor, Nobels Fredssenter KPH

26. JANUAR
Lunsj for diplomater HMK, HMD

Åpning av utstillingen «Det fantastiske treet», Norsk Skogmuseum KPH

27. JANUAR
Konferansen «Teknologi og fremtidens arbeidsmarked», Oslo KPH

Styremøte Kronprinsparets Fond KPH

Den internasjonale Holocaustdagen, Akershuskaia KPH

28. JANUAR
Bedriftsbesøk og åpning av lokal yrkesmesse, Stranda kommune KPH

29. JANUAR
Åpning av Gründerskolen, Oslo KPH

30. JANUAR
Åpning av Lillehammer Kunstmuseums nye tilbygg og utstillingene Borchgrevink og Weidemann/Haukeland HMD

30.–31. JANUAR
NM på ski, Tromsø HMK

FEBRUAR

1. FEBRUAR
Styremøte Global Dignity KPH

3. FEBRUAR
Utstillingsåpning Nicolai Astrup, London HMD

Vismennenes Dag, Skaugum KPH, KPM

5. FEBRUAR
Statsråd HMK, KPH

Åpning av utstillingen «Mapplethorpe+ Munch», Munchmuseet KPH, KPM

6. FEBRUAR
Holmenkollen Skifestival HMK, PA

7. FEBRUAR
Holmenkollen Skifestival HMK, HMD, KPH, KPM, PA

8. FEBRUAR
Utdeling av Brosteinprisen, Kirkens Bymisjon KPM

8.– 9. FEBRUAR
Åpning av internasjonal fagkonferanse om villaks, Alta HMK

9. FEBRUAR
Utdeling av Trygg bruk-prisen under Safer Internet Day 2016, Oslo KPH

10. FEBRUAR
Åpning av konferansen «Jenter og teknologi» ved Høgskolen i Oslo og Akershus KPM

Styremøte Global Dignity KPH

Februar: Kronprinsen og Kronprinsessen var til stede ved åpningen av utstillingen Munch-Mapplethorpe på Munchmuseet i Oslo.

11. FEBRUAR
Høytidelig audiens for Afghanistans nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Guineas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Nigers nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Turkmenistans nye ambassadør HMK

Åpning av ny utstilling på Norges Olympiske Museum, Lillehammer HMD, KPM

12. FEBRUAR
Statsråd HMK

Mottakelse i anledning Ungdoms-OL på Lillehammer HMK, HMD, KPH, KPM

Åpningsseremoni for Ungdoms-OL på Lillehammer HMK, HMD, KPH, KPM, PIA, PSM

12.–16. FEBRUAR
Ungdoms-OL på Lillehammer KPH

17. FEBRUAR
Bildekonkurranse i regi av Global Dignity, Sentralen KPH

18. FEBRUAR
Åpning av BI International Case Competition, Oslo KPM

19. FEBRUAR
Statsråd KPH

19.–21. FEBRUAR
Ungdoms-OL på Lillehammer KPH

28. FEBRUAR
X-Games, Oslo KPH, KPM

29. FEBRUAR
Grunnstensnedleggelse for F-35-bygg ved Ørland hovedflystasjon KPH

Avskjedsmarkering for høyesterettsjustitiarius i Høyesterett HMK

MARS

1. MARS
Besøk til Alna bydel, Oslo KPH, KPM

Åpning av Sentralen, Oslo KPM

2. MARS
Åpning av kongress for helsepersonell om pasientsikkerhet, Ullensaker HMK

Mars: Barn og ungdom sto sentralt da Kronprinsparet besøkte Alna bydel i Oslo.

3. MARS
VM i skiskyting i Holmenkollen HMK, KPH, PA

Styremøte Åpent Slott HMD

Middag for diplomatene HMK, HMD, KPH, KPM

4. MARS
Statsråd HMK, KPH

Oslo Militære Samfunds stiftelsesmiddag HMK

5.–6. MARS
VM i skiskyting i Holmenkollen HMK, PA

7. MARS
Trivselslederseminar, Lillestrøm KPH

Audiens for UNDPs leder KPH

7.–8. MARS
Forsvarets øvelse Cold Response 2016, Nord-Trøndelag HMK

8. MARS
Utdeling av Innovasjon Norges pris Female Entrepreneur 2016 KPM

Forfattermøtet «Nynorsk kvinnepower - ved sju av dei», Litteraturhuset i Oslo KPM

8.–10. MARS
Forsvarets fallskjermkurs på Rena KPH

9. MARS
Lansering av ordbokverket «Norsk Ordbok», Universitetet i Oslo KPM

10. MARS
Høytidelig audiens for USAs nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Frankrikes nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Costa Ricas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Brunei Darussalams nye ambassadør HMK

Konsert i Oslo domkirke i anledning Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival 2016 KPM

11. MARS
Statsråd HMK, KPH

Audiens for Europarådets generalsekretær HMK

11.–13. MARS
VM i skiskyting i Holmenkollen HMK, PA

14. MARS
Foredrag på Nobels Fredssenter KPH

Styremøte Kronprinsparets Fond KPH

Lunsj i Kronprinsesse Märthas Minnefond HMK, PA

Oslo Militære Samfund HMK

18. MARS
Statsråd HMK, KPH

19. MARS
Birkebeinerrennet KPH

30. MARS
Orientering og omvisning på fartøyet Marjata IV, Horten HMK, KPH

Risør kammermusikkfests lanseringskonsert, Sentralen KPM

APRIL

1. APRIL
Statsråd HMK, KPH

5. APRIL
Statsråd HMK

5.–8. APRIL
Statsbesøk til Italia HMK, HMD

12.–14. APRIL
Reise til Tanzania i regi av Maverick Collective KPM

13. APRIL
Arbeidsinstituttet i Buskeruds internasjonale læringskonferanse, Hole KPH

14. APRIL
Høytidelig audiens for Sri Lankas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Kinas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Laos' nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Qatars nye ambassadør HMK

15. APRIL
Statsråd HMK, KPH

19. APRIL
Styremøte Global Dignity KPH

Søppelrydding med Sandefjord søppelplukkerlag HMD, KPM

April: Dronningen og Kronprinsessen ryddet søppel i Sandefjord.

21. APRIL
«Marine proteins and peptides Symposium 2016», Ålesund KPH, KPM

Lunsj for diplomater HMK, HMD

22. APRIL
Norsk Studentorganisasjons 80-årsmarkering, Lillestrøm KPH

Statsråd HMK, KPH

25. APRIL
Besøk til Fyrstikkalleen skole, Oslo KPH

Mottakelse for mottakere av Kongens Fortjenstmedalje HMK, HMD

26. APRIL
Lederskapskonferansen «MAK Leadership Forum» i Oslo rådhus KPH, KPM

27. APRIL
Styremøte Global Dignity KPH

Åpning av Glasslåven Kunstsenter, Gran HMD

28.–29. APRIL
Global Dignity Country Chairs-møte, Skaugum KPH

29. APRIL
Statsråd HMK

30. APRIL
Markering i anledning helikopterulykken ved Turøy i Hordaland KPH, KPM

30. APRIL–1. MAI
Feiring av Kong Carl XVI Gustafs 70-årsdag, Stockholm PML, AB

MAI

2. MAI
Grunnstainsnedleggelse for nytt nasjonal-museum på Vestbanen HMD, KPM

Audiens for Elizabeth Sackler, Elizabeth A. Sackler Center for Feminist Art HMD

Middag på Skaugum i anledning konferansen Business for Peace KPH, KPM

3. MAI
10-årsjubileet for Business for Peace, Sentralen KPH

Audiens for Tunisias parlamentspresident HMK

Audiens for UNDPs leder KPH

4. MAI
Åpning av utstillingen «Håp for havet?», Norsk Maritimt Museum KPH, KPM

Mai: Prinsesse Ingrid Alexandra avduket de to første skulpturene tegnet av barn fra Nord-Norge, som inngår i skulpturparken som bærer Prinsessens navn.

8. MAI
Markering av frigjøringsdagen og den nasjonale veterandagen på Akershus festning HMK

9. MAI
Audiens for Camphill/Vidaråsen i anledning 50-årsjubileet HMK

Styremøte Queen Sonja Print Award HMD

Embarkering KS Norge HMK, HMD

10. MAI
Norad Policy Forum, Oslo KPM

Markering av Verdens aktivitetsdag, Oslo KPH

11. MAI
Maihaugenkonferansen 2016, Lillehammer KPH

Statsråd HMK

12. MAI
Høytidelig audiens for Kuwaits nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Bolivias nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Uruguays nye ambassadør HMK

Utstillingsåpning i Galleri Dronning Josephine på Oscarshall HMD

13. MAI
Åpning av Norsk Tindesenter, Åndalsnes KPH

16. MAI
Lansering av Maverick Collective, København KPH, KPM

17. MAI
Barnetogene på Skaugum og i Oslo HMK, HMD, KPH, KPM, PIA, PSM

18. MAI
Konferansen «Women Deliver» i København KPM

19. MAI
Åpning av europeisk asylkonferanse, Oslo KPH

Åpning av Prinsesse Ingrid Alexandras skulpturpark i Slottsparken HMK, HMD, KPH, KPM, PIA, PSM, PA

August: Kronprins Haakon var til stede da håndballjentene ble slått ut i semifinalen under OL i Rio de Janeiro

26. AUGUST
Statsråd KPH

Utdeling av Queen Sonja Print Award 2016, Bergen HMD

27. AUGUST
Åpning av utstillingen «Texture», Grieghallen HMD

Havmiljøfestivalen «Passion for Ocean», Vippetangen i Oslo KPH, KPM, PIA, PSM

29. AUGUST
Besøk til Mulighetsterminalen, Stavanger KPH

Åpning av ONS 2016, Stavanger KPH

30. AUGUST
Hans Majestet Kongens Gardes drilloppvisning på Slottsplassen HMK, HMD

31. AUGUST
Kragerø bys 350-årsjubileum KPH, KPM

SEPTEMBER

1. SEPTEMBER
5-årsjubileum for Geitmyra matkultursenter for barn, Oslo KPM

Hagefest i anledning Kongeparets 25-års-jubileum, Dronningparken HMK, HMD, KPH, KPM, PIA, PSM, PA

5. SEPTEMBER
Styremøte Kronprinsparets Fond KPH, KPM

6. SEPTEMBER
Audiens for vinnerne av Kavliprisen 2016 KPH

Utdeling av Kavliprisen 2016, Oslo Konserthus KPH

6.–8. SEPTEMBER
Statsbesøk til Finland HMK, HMD

7. SEPTEMBER
Styremøte Global Dignity KPH

Bjørnsonfestivalen 2016, Molde KPH

8. SEPTEMBER
Offisiell åpning av Skimuseets utstilling «Vær og føre – føre var» KPH

Middag på Skaugum for Young Global Leaders Scandinavia KPH, KPM

9. SEPTEMBER
Oslo arkitekturtriennale OATs internasjonale konferanse «After Belonging/Etter tilhørighet», Den Norske Opera & Ballett KPH

Statsråd HMK, KPH

Dyrsku'n i Seljords 150-årsjubileum KPH, KPM

10. SEPTEMBER
Åpning av Høstutstillingen 2016, Statens 129. Kunstutstilling HMD

14. SEPTEMBER
Lansering av ungdomsskolemodellen for Trivselsledere, Bergen KPH

15. SEPTEMBER
Åpning av Barnebokfestivalen, Oslo KPH

16. SEPTEMBER
Statsråd HMK, KPH

19. SEPTEMBER
Lunsj i Prinsesse Märtha Louises Fond HMK, HMD, PML

19.–21. SEPTEMBER
Ny-Ålesund Symposiet 2016 KPH

21. SEPTEMBER
Visning av filmen «Kongens Nei», Slottsparken HMK, HMD, KPH, KPM, PML, PA

September: Dronning Sonja hilser på barn under statsbesøket til Finland.

22. SEPTEMBER
Høytidelig audiens for Sudans nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Tysklands nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Ukrainas nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Estlands nye ambassadør HMK

Lunsj for diplomater HMK, HMD

Debakering KS Norge HMK, HMD

Lansering av VIBRO-magasinet, Oslo KPH, KPM

22.–23. SEPTEMBER
Seminar og middag Maverick Collective, Oslo KPH, KPM

23. SEPTEMBER
Åpning av utstillingen «Texture» i Galleri Ismene, Trondheim HMD

Statsråd HMK

Festpremiere på spillefilmen «Kongens Nei», Oslo Konserthus PA

26. SEPTEMBER
Styremøte Queen Sonja Print Award, London HMD

Auksjon på Sotheby's, London HMD

ØKOUKA – «Økologisk mat i friluftslivets tjeneste», Oslo KPM

27. SEPTEMBER
Åpning av utstillingen «Texture» i Paul Stolper Gallery, London HMD

Besøk til Tromsø i forbindelse med TV-aksjonen 2016 KPM

Utdeling av Rettssikkerhetsprisen 2016 på Grand Hotel, Oslo KPH

«Engasjer Deg» – Ungdommens bidrag til fellesskapet, Asker kulturhus KPH

28. SEPTEMBER
Skolebesøk med UngInvest på Nome videregående skole, Nome kommune KPH, KPM

Oktober: Kongen leste Trontalen ved den høytidelige åpningen av Stortinget.

29. SEPTEMBER
Styremøte Global Dignity KPH

Audiens for 14. august-komiteen HMD

30. SEPTEMBER
Statsråd HMK

OKTOBER

1. OKTOBER
Camphill Landsbystiftelsens 50-årsjubileum, Oslo PA

2. OKTOBER
Hegge stavkyrkjes 800-årsjubileum, Øystre Slidre HMD

3. OKTOBER
Stortingets høytidelige åpning HMK, HMD, KPH

7. OKTOBER
Besøk til oljeplattformen Troll A i anledning 50-årsjubileet for norsk oljeutvinning HMK

Vilhelm Mohrs begravelse, Uranienborg kirke KPH, PA

Åpning av Alnes fyr og opplevelsessenter på Godøya, Giske Kommune HMD

10.–12. OKTOBER
Statsbesøk fra Singapore HMK, HMD, KPH, KPM, PA

12. OKTOBER
Lansering av TV-aksjonens skoleturné i Jordal Idrettshall, Oslo KPM

UN Global Compact, Fornebu KPH

Verdensdagen for psykisk helse, Asker kulturhus KPM

Åpning av Helseinkubatoren i Forskningsparken, Oslo KPH

13. OKTOBER
Besøksdag i NORAD KPH, KPM

14. OKTOBER
Statsråd HMK, KPH

Grunnsteinsnedleggelse for det nye Munchmuseet i Bjørvika KPM

Regjeringens markering av norsk innsats i de olympiske og paralympiske leker 2016 i Rio de Janeiro KPH, KPM

15. OKTOBER
Filadelfiakirkens 100-årsjubileum, Oslo PA

Oktober: Kronprins Haakon og Kronprinsesse Mette-Marit, var til stede ved Oslo Innovation Week (OIW) der de prøvde VR briller.

17. OKTOBER
Oslo Innovation Week 2016 KPH, KPM

18. OKTOBER
Styremøte Åpent Slott HMD

Audiens og lunsj for Ukrainas president
HMK, HMD

19.-20. OKTOBER
Young Global Leaders Annual Summit, Tokyo
KPH

20. OKTOBER
Åpning av Kunsthall Trondheim HMD

Høytidelig audiens for Hellas’ nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Indias nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Honduras’ nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Moldovas nye ambassadør
HMK

21. OKTOBER
Statsråd HMK

23. OKTOBER
TV-aksjonen 2016 HMD, KPH, KPM, PIA

24. OKTOBER
Oslo Militære Samfund HMK

24.-25. OKTOBER
SIKT 2016, Ålesund KPH

25. OKTOBER
Besøk til Malvik og Selbu kommuner HMK

27. OKTOBER
Utdeling av «Kronprins Haakons forskningspris for astma og allergi», Oslo KPH

Stiftelsen Støttesenter mot Incests 30-årsjubileum, Oslo rådhus HMD

Middag for stortingsrepresentantene
HMK, HMD, KPH, KPM, PA

28. OKTOBER
Statsråd HMK, KPH

NOVEMBER

1. NOVEMBER
Forsvarets Sanitets 75-årsjubileum, Akershus festning KPH

Besøk til bydel Gamle Oslo KPH, KPM

2. NOVEMBER
Gjestebud på Skaugum KPH, KPM

3. NOVEMBER
Møte med Tore Godal på NTNU, Trondheim KPM

Bedriftsbesøk til Prox Dynamics, Hvalstad
KPH

Regjeringens middag «Olje-Norge 50 år», Oslo rådhus HMK

4. NOVEMBER
Statsråd HMK

Audiens i anledning Norsk Motor Klubbs 100-årsjubileum HMK

6. NOVEMBER
Forsvarets minnedag 2016, Akershus festning
HMK

6.-10. NOVEMBER
Offisielt besøk til Canada KPH, KPM

8. NOVEMBER
Mottakelse for mottakere av Kongens Fortjenstmedalje HMK, HMD

10. NOVEMBER
Høytidelig audiens for Brasils nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Russlands nye ambassadør HMK

Høytidelig audiens for Bhutans nye ambassadør
HMK

Lunsj for diplomater HMK, HMD

11. NOVEMBER
Statsråd HMK

14. NOVEMBER
Utdeling av prisen Årets forbilde, Nobels Fredssenter KPH

16. NOVEMBER
Besøk til Innovasjonsmiljøet i Stavanger KPH

18. NOVEMBER
Statsråd HMK, KPH

Besøk til Forsvarets e-tjeneste HMK, KPH

19. NOVEMBER
NM-finale i fotball for kvinner, Telenor Arena
HMK

November: Kongen hedret de som har falt i norsk tjeneste ved å legge ned krans på Akershus Festning i Oslo.

November: Dronning Sonjas skolepris ble utdelt av Dronningen til Ila skole i Trondheim.

20. NOVEMBER
NM-finale i fotball for menn, Ullevål Stadion
HMK

21. NOVEMBER
Besøksdag i NORAD KPM

23. NOVEMBER
Utdeling av Brageprisen 2016 i Dansens Hus, Oslo KPM

24. NOVEMBER
Zerokonferansen 2016, Oslo Kongressenter
KPH, KPM

Styremøte Kronprinsparets Fond KPH, KPM

25. NOVEMBER
Statsråd HMK, KPH

27. NOVEMBER
Festforestilling på Nationalteatret i anledning Toralv Maurstads 90-årsdag HMK, HMD

29. NOVEMBER
Utdeling av Dronning Sonjas skolepris til Ila skole, Trondheim HMD

30. NOVEMBER
Slush Conference, Helsinki KPH

Besøk til Deichmanske bibliotek på Majorstuen og Realfagsbiblioteket på Blindern KPM

DESEMBER

1. DESEMBER
Seminaret «Responsibility Works» arrangert av Right To Play Norway, Oslo KPH

Lunsj for St. Olavs Ordens Råd HMK
Finale i Prinsesse Astrids Musikkpris 2016, Trondheim PA

2. DESEMBER
Statsråd HMK, KPH

5. DESEMBER
Styremøte Queen Sonja Print Award HMD

5.-7. DESEMBER
UNDPs Benefit fundraiser, New York KPH

8. DESEMBER
Høytidelig audiens for Marokkos nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Vietnams nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Cubas nye ambassadør
HMK

Høytidelig audiens for Irans nye ambassadør
HMK

9. DESEMBER
Statsråd HMK, KPH

10. DESEMBER
Redd Barnas Fredsprisfest, Nobels Fredssenter KPM

Audiens for mottakeren av årets Nobels fredspris
HMK, HMD, KPH, KPM

Utdeling av Nobels fredspris, Oslo rådhus
HMK, HMD, KPH, KPM

Bankett i anledning utdelingen av årets Nobels fredspris HMK, HMD, KPH, KPM

11. DESEMBER
Nobelkonserten, Telenor Arena
KPH, KPM

12. DESEMBER
Byfrokost i Tøyenkirken, Oslo KPH, KPM

13. DESEMBER
Hans Majestet Kongens Gardes kirkeparade, Oslo domkirke HMK, KPH

Åpning av utstillingen «Hvis jeg måtte flykte» i Rådhusgalleriene, Oslo KPM

14. DESEMBER
Julebesøk til Haug skole og ressurscenter, Bekkestua KPH, KPM

Desember: Dronning Sonja blir hilst velkommen til Marcus Thranes hus i Oslo.

16. DESEMBER
Statsråd HMK, KPH

Lunsj for Regjeringen HMK, KPH, KPM

20. DESEMBER
Statsråd HMK, KPH

21. DESEMBER
Julebesøk til Marcus Thranes hus, Oslo HMD

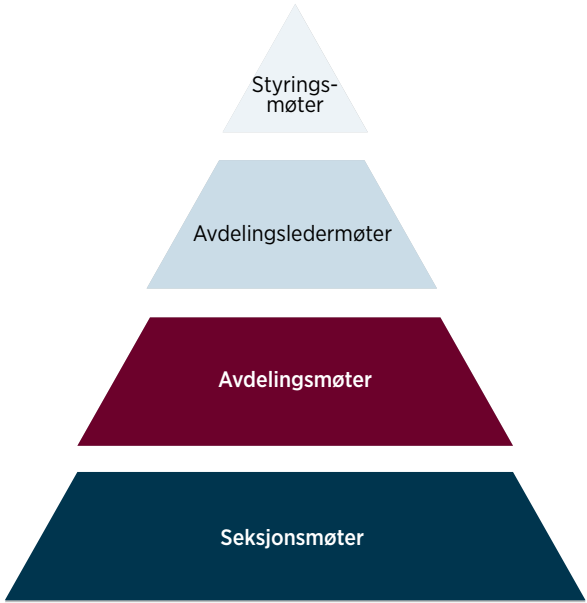
25. DESEMBER
Julegudstjeneste i Holmenkollen kapell
HMK, KPH, KPM, PIA, PMS

Økonomi og forvaltning

Det kongelige hoff er Kongen og Dronningen, og Kronprinsen og Kronprinsessens egen organisasjon til støtte både offisielt og privat. Hoffet skal som en del av dette arbeidet sørge for en rasjonell drift av organisasjonen og effektiv forvaltning av Stortingets bevilgninger til Det kongelige hoff (Civillisten) og til De kongelige (apanasjer).

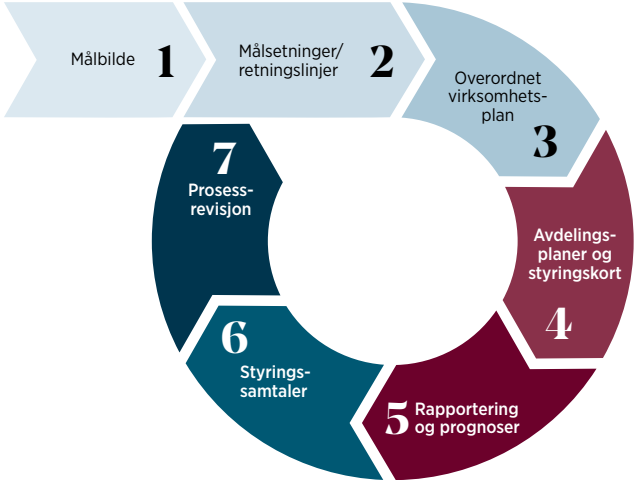
STYRINGSPRINSIPPER

Kongeparet og Kronprinsparet gir fullmakter til organisasjonen gjennom beslutninger som fattes i styringsmøter. Styringsmøtet er det øverste beslutningsorgan for Det kongelige hoff.

Det kongelige hoff har etablert en styringsmodell som skal sikre systematisk planlegging og oppfølging av virksomheten. Den omfatter planverk, møtestrukturer, retningslinjer og rutiner for å planlegge, styre og følge opp virksomheten. Styringsmodellen består av:

- > Målbilde, verdier og virksomhetsplan
- > Avdelingsplaner forankret i virksomhetsplanen med tilhørende prioriteringer og ansvarsfordeling
- > Årlige budsjetter som er delegert til avdelinger og seksjoner basert på ansvarsområde og fullmaktstruktur
- > Styringskort med målbare indikatorer
- > Rapporteringsrutiner, månedlig og kvartalsvis, med oppfølging i styringssamtaler

Det er et mål for oss at Hoffet skal være en åpen, moderne og effektiv organisasjon. Vi arbeider kontinuerlig for å leve opp til dette.

KONGEHUSETS MÅLBILDE	
KONGENS VALGSPRÅK	ALT FOR NORGE
KONGEHUSETS KJERNEOPPGAVER	> Utføre konstitusjonelle oppgaver > Skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold > Styrke andres verdighet gjennom handlinger > Å være bærer av grunnleggende verdier som står over tid > Være en verdifull bidragsyter på den globale arena
KONGEHUSETS VERDIER	> Mot – våge å gjøre det rette, selv om det har en pris > Raushet – ha toleranse og respekt for ulike meninger, vise omsorg > Løfte sammen – vi spiller hverandre gode og samarbeider for å nå mål
GODT LEDERSKAP	> Vi er lojale mot de beslutninger som er fattet > Vi er rollemodeller – vi opptre i tråd med våre verdier og prinsipper for medarbeiderskap og lederskap > Vi er konsistente, beslutningsdyktige og viser omsorg
GODT MEDARBEIDER-SKAP	> Vi tør si vår mening på en konstruktiv måte > Vi framsnakker kolleger og trekker hverandre frem > Vi samarbeider aktivt på tvers med andre ut i fra en helhetsforståelse

ØKONOMI

Kongehuset og Det kongelige hoff er ikke en del av statsforvaltningen og organisasjonen er ikke underlagt statlig instruksjonsmyndighet.

Økonomistyring og regnskapsføring følger Økonomireglementet for Det kongelige hoff, vedtatt i statsråd 5. juli 2002.

Stortinget bevilger årlig midler til Kongehuset og Det kongelige hoff over statsbudsjettet. Det er regulert i Grunnlovens § 75 e. Bevilgningen skjer over to kapitler og poster:

- > Apanasjen¹ til henholdsvis Kongen og Dronningen, Kronprinsen og Kronprinsessen skal dekke kostnader til livsopphold og kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene, unntatt lønnskostnader knyttet til løpende forvaltning og vaktmestertjenester som utføres av Hoffets ansatte. Apanasjen dekker også De kongeliges private utgifter inkludert innkjøp av offisielle antrekk. Det skal ikke rapporteres på bruk av apanasjen.
- > Det kongelige hoff (Civillisten).² Alle Hoffets ansatte lønnes over denne bevilgningen. Posten dekker også driftsmidlene til Det kongelige hoff og skal dekke kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige kongelige eiendommene. Bruken av disse midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsberetning som avgis til Stortingets presidentskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Riksrevisjonen.²
- > Særskilte prosjekter³ ved Det kongelige hoff. Bevilgninger over denne posten er øremerket til gjennomføring av investeringer/prosjekter som er av en slik størrelse at ordinær bevilgning ikke kan dekke dem. I 2016 er dette sikkerhetstiltak på de kongelige eiendommene som gjennomføres av Hoffet på oppdrag fra Justisdepartementet.

¹ Statsbudsjettets programområde 00, kategori 00.10, kap. 1 og kap. 2, post 01

² Statsbudsjettets programområde 00, kategori 00.10, kap. 1, post 50

³ Statsbudsjettets programområde 00, kategori 00.10, kap. 1, post 51

Stortingets årlige bevilgning til Kongehuset fastsettes med bakgrunn i regjeringens forslag til statsbudsjett som hvert år fremmes for Stortinget. I forkant av dette spiller Det kongelige hoff inn forslag til budsjett for det angjeldende budsjettår til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Budsjettforslaget blir således del av den ordinære prosessen for statsbudsjettet.

ØKONOMISTYRING

Det kongelige hoff ivaretar all forvaltning av Stortingets bevilgninger over programområde 00, kategori 00.10, kapitel 1 og 2, på vegne av De kongelige. Hovedprinsippene for denne forvaltningen er som følger:

- › Bevilgningene over post 50/51 til Det kongelige hoff og Kronprinsen og Kronprinsessens stab mv. regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti, og revideres av ekstern statsautorisert revisor. Bruken av disse midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsberetning.
- › De to apanasjene regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti, og revideres av ekstern statsautorisert revisor. Over tid benyttes om lag halvparten av den samlede apanasjen til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene. I 2016 ble ca 10 millioner kroner av samlet apanasjebevilgninger på 20 millioner kroner, benyttet til benyttet til drift, forvaltning og utviklingsformål.

Lønns- og personalkostnader for Det kongelige hoff føres i sin helhet i ett og samme regnskap, Det kongelige hoff. Det er i tråd med forutsetningene for bevilgningene, og størrelsene på disse slik de ble fastsatt i 2001/2002.

DE KONGELIGE EIENDOMMENE OG FORVALTNINGEN AV DISSE
STATLIGE EIENDOMMER

Slottet, Bygdø kongsgård, Oscarshall

Det kongelige hoff har ansvar for drift og innvendig vedlikehold av de statlige kongelige eiendommene med tilhørende parker. Dette finansieres over den offisielle bevilgningen. På Slottet foregår det nesten kontinuerlig rehabiliteringsprosesser av ulike rom, mens parkanlegg og stisystemer krever jevnlig vedlikehold året rundt. Dette finansieres over kap 01 post 50 Det kongelige hoff.

Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen

Statsbygg har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling.

PRIVATE EIENDOMMER

Hoffet følger prinsippet om at større/verdiøkende tiltak på private eiendommer ikke skal utføres av Hoffets ansatte. Utviklings- og større/verdiøkende tiltak ved de private eiendommene finansieres av private midler og utføres av eksterne aktører. Hoffets arbeid begrenser seg til planlegging, innhenting av tilbud og oppfølging av prosjekter (forvaltning).

Løpende vaktmestertjenester gjøres av Hoffets ansatte slik bevilgningene forutsetter. Sikkerhetsloven krever at eksterne leverandører skal følges rundt på eiendommene. Derfor er det ofte mer effektivt å gjøre arbeidet selv enn å bruke tid på å finne ekstern tjenesteleverandør til å gjøre jobben og samtidig følge leverandøren rundt på eiendommen. Anslagsvis fem prosent av Hoffets ansattes arbeidstid medgår til forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på private eiendommer.

- › *Skaugum hovedhus:* Hovedhuset har flere funksjoner. Det tjener både som representasjonsbolig, privat bolig og arbeidsplass for staben på Skaugum. Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsen er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum. Det kongelige hoff utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester inkludert gartnertjenester.
- › *Skaugum gård* er Kronprinsens enkeltmannsforetak og inntektene kommer fra utleie av tolv boenheter, lager og jordbruks-, skogs- og beiteareal. Utleien av boenhetene administreres av ekstern eiendomsforvalter fra november 2016. Fra samme tidspunkt belastes ti prosent av lønnskostnadene til sjef for Kronprinsparets private stab enkeltmannsforetaket, for å administrere forvaltningsoppgaver som utføres. Dersom Det kongelige hoff utfører andre tjenester for Skaugum gård, faktureres også dette enkeltmannsforetaket.
- › *Kongelige privat eide fritidseiendommer* Kongsseteren/Prinsehytta/Mågerø/Uvdal – Det kongelige hoff utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester, inkludert gartnertjenester.
- › *Kongelige privat leide fritidseiendommer* Dvergøya/Jørstad – Det kongelige hoff gjør mindre driftsoppgaver (åpne/stenge, enkle gartneroppgaver).

Flatholmen – Kronprinsparets private fritidseiendom leies ut – ekstern forvaltning av eiendommen utredes. Arbeid utført av Hoffet faktureres Kronprinsen privat.

Kongen og Kronprinsessen i en munter passiar under hagefesten i Slottsparken 1. september der hele Kongefamilien var tilstede.

KRONPRINSPARETS VIRKSOMHET

Kronprinsparet har et bredt sammensatt og variert program, med stor aktivitet både nasjonalt og internasjonalt. Programmet formes til en viss grad ut fra satsingsområder: Både Kronprinsen og Kronprinsessen er opptatt av styrke ungdoms muligheter og arbeider aktivt med dette gjennom sitt engasjement i Kronprinsparets Fond. Kronprinsen er engasjert i næringsliv og gründer-virksomhet, utviklingsspørsmål, klima, hav, Forsvaret og friluftaktiviteter i Norge. Kronprinsessen har litteratur, globale helse-spørsmål og klima – med spesielt fokus på hav – blant sine interesseområder.

Aktivitetene nasjonalt har i 2016 vært preget av de mange markeringene i forbindelse med Kongeparets 25 års-jubileum. Internasjonalt har Kronprinsessen videreført sitt engasjement knyttet til Global Shapers og Young Global Leaders og Kronprinsen til Young Global Leaders og Global Dignity, selv om den norske delen av Global Dignity ble suspendert i 2016.

Ungdoms-OL på Lillehammer i februar var for hele Kronprinsfamilien en stor begivenhet. Kronprinsen hadde over lang tid bidratt i forberedelsene av arrangementet som del av organisasjonskomiteen. Prinsesse Ingrid Alexandra tente OL-ilden.

Kronprinsen har etablert SIKT-konferansen som et årlig møtested for unge ledere og talenter i alderen 20 til 40 år. Konferansen er en arena for å komme sammen for å lære, utveksle ideer og inspirere hverandre. Konferansen i 2016 hadde drivkraft som tema og ble gjennomført i Ålesund 24. til 25. oktober.

Kronprinsessen lanserte i mai Maverick Collective i København. Hun er en av grunnleggerne bak dette initiativet. Maverick Collective er et nettverk av innflytelsesrike kvinner som investerer tid og penger i prosjekter for å bedre kvinners helse og muligheter verden over. Prosjektene tester ut nye måter å arbeide på for å finne løsninger på store utfordringer. Prosjekter som gir gode resultater blir oppskalert og videreutviklet. Målet er å bidra til FNs bærekraftsmål om å utrydde all fattigdom gjennom å investere i nye muligheter for kvinner og jenter – og å styrke samarbeidet mellom statlige og private aktører i utviklingsarbeidet.

STØTTEAPPARAT FOR KRONPRINSPARET

Kronprinsparet hadde fram til 2012 en egen stab som blant annet tilrettela for deres offisielle program. For å sikre en god ressurs-utnyttelse og vurdere Kongehusets prioriteringer samlet, ble Kronprinsparets sekretariat slått sammen med kabinettsekretariatet (som var Kongen og Dronningens sekretariat) til en ny avdeling som nå heter det kongelige sekretariat. Det kongelige sekretariat planlegger og tilrettelegger det offisielle programmet for hele Kongehuset og er nærmere omtalt i eget kapittel side 9.

Etter omorganiseringen i 2012, yter Det kongelige hoff også tjenester for Kronprinsen og hans familie innenfor de øvrige av Hoffets ansvarsområder. Dette omfatter blant annet husholdtjenester, forvaltningsmessige og driftstekniske tjenester knyttet til Skaugum hovedhus, sjåførtjeneste, barnepedagog-tjenester, gartnertjenester, prosjektledelse, regnskapsføring og juridisk rådgivning.

På Skaugum hovedgård, som er Kronprinsparets bosted, er det tilknyttet tolv årsverk fra Hoffet. Disse omfatter yrkesgrupper som kammertjeneste, kokk, driftsteknikere, hovmester, servering, personlig assistent og barnepedagoger. Den delen av staben som er knyttet til hushold yter tjenester til Kronprinsparet der de til enhver tid bor.

EIENDOMSFORHOLD

Helt siden Kongefamilien ervervet Skaugum i Asker på 1920-tallet, er den blitt brukt som Kronprinsparets residens. Eiendommen Skaugum består av et hovedhus som har flere

Kronprinsparet hadde et aktivt program gjennom 2016 og deltok på flere arrangement i forbindelse med markeringene av Kongeparets 25-årsjubileum. I november var Kronprinsen og Kronprinsessen på offisielt besøk til Canada.

funksjoner. Skaugum er privat bolig men brukes også til representasjon i offisielle sammenhenger og arbeidsplass for staben på Skaugum.

Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsparet er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum. Hovedhuset på Skaugum består, foruten selve bygningen, av garasje med tilhørende leiligheter, parken rundt bygget og naturlig tilhørende veinett og parkeringsplasser for den aktivitet som er knyttet til hovedhuset. Apanasjen dekker kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av Skaugum, og varekostnader knyttet til forvaltning og drift. Lønnsmidler til driftsteknikere knyttet til Skaugum hovedhus dekkes av bevilgningen til Hoffet. Av apanasjen til Kronprinsparet for 2016 på 9 310 000 kroner er 8 365 000 benyttet til drift, vedlikehold og utvikling, inklusive renter og avdrag på rehabiliteringslån, og til hushold. 1 195 000 kroner er belastet tidligere avsetninger/egenkapital. 2 140 000 kroner er avsatt til Kronprinsparet privat. Dette dekker også innkjøp av offisielle antrekk.

Eiendommen omfatter også Skaugum gård, som er Kronprinsens enkeltmannsforetak for all drift knyttet til gårdseiendommen. Etter at dyrehold og melkeproduksjon ble avviklet i 2010, består inntektene til Skaugum gård av leieinntekter. Inntektene kommer fra utleie av tolv boenheter, lager og jordbruks-, skogs-, og

beiteareal. For å skille mellom administrasjonen av aktivitetene i Skaugum gård og Hoffets arbeid knyttet til Skaugum hovedhus, ble det etablert en avtale med Utleiemegleren i november 2016 som ivaretar all forvaltning av utleieforholdene knyttet til alle boenhetene på Skaugum gård. Fra samme tidspunkt belastes 10 prosent av lønnskostnadene til sjef for Kronprinsparets private stab enkeltmannsforetaket, for å administrere forvaltningsopp-gaver som utføres. Dersom Det kongelige hoff utfører andre tjenester for Skaugum gård, faktureres også dette enkeltmanns-foretaket.

Kronprinsparet eier og disponerer også eiendommer som brukes til ferie og rekreasjon. Disse eiendommene omfatter fjellhytta Uvdal, som er eid og benyttes av Kronprinsparet. Kronprinsparet eier også, men benytter ikke selv, en hytte på Flatholmen ved Risør. Denne hytta leies ut som fritidseiendom. På Dvergsøya i Kristiansand leier Kronprinsparet en hytte av kommunen som benyttes til ferie, rekreasjon og enkelte offisielle arrangementer i sommerhalvåret.

ANDRE SÆRSKILTE FORHOLD

Ut fra en sikkerhetsmessig vurdering har politiet besluttet at Kronprinsparet bor på sperret adresse. Som en konsekvens av dette er opplysninger om Kronprinsparets eiendomsforhold ikke søkbare i offentlige registre. Det er likevel ønskelig å utvise åpenhet om disse forholdene.

Jubileumsparken

Deres Majesteter Kongen og Dronningen ønsket å markere sitt **25-ÅRSJUBILEUM** på en måte som flest mulig kunne ta del i. Det ble feiring i mange deler av landet – men den viktigste arenaen skulle bli deres egen hage: **SLOTTSPARKEN.**

Mellom januar og september ble det arrangert vinterleker og utstillinger, barneselskap og lesestunder, aktivitetsdager, hagefest og utekino – alt omkranset av en park som sjelden har vært vakrere. Vi kalte den Jubileumsparken.

VINTERLEKER PÅ SLOTTSPLASSEN

Den 17. januar var det nøyaktig 25 år siden Kronprins Harald og Kronprinsesse Sonja ble Norges kongepar. Dette var dagen som innledet jubileumsåret, og Kongeparet ville gjerne feire den med skirenn og andre vinteraktiviteter rundt Slottet. Idrettsforbundet tok utfordringen. Dette var deres jubileumsgave. Snøen lot vente på seg, og ved nyttår var det fremdeles bart. Men værmeldingen kunne berolige arrangørene med kommende kuldegrader. En snøkanon ble satt i sving i Slottsbakken, og etter hvert kom det også snø på tradisjonelt vis.

Idretten anla både skiløyper, bakke for snowboard og hopp, issskier og områder for skilek. Det var også mulig å prøve seg som skiskytter med lasergevær. Kongefamilien deltok i aktivitetene, og tre generasjoner kongelige la i vei på ski gjennom Slottsparken. Anslagsvis 40 000 små og store var innom Slottsplassen denne fine vinterdagen.

Da klokken nærmet seg fire, bega Kongefamilien seg til fots ned Slottsbakken mot

Universitetets Aula, der regjeringens festforestilling ventet. Bak dem sluttet folk seg til og vandret med.

EGNE SKULPTURER FOR BARN

Slottsparken er et populært sted for barnehager på utfukt, og 19. mai deltok 900 barnehagebarn ved åpningen av Prinsesse Ingrid Alexandras skulpturpark. Prinsessen avduket selv de to første skulpturene – tegnet av barn, for barn.

– De er her for dere, de er til å ta på, og ikke bare til pynt, forsikret Kong Harald barna, og det tok ikke lang tid før både «Kanin i trøbbel» og «Geometrisk rev» var tatt i bruk som klatrestativ og ridedyr.

De små gjestene fikk selvfølgelig også servering når de var i selskap hos Kongen og Dronningen. Store kurver med boller og saft ble servert, og 2 500 boller og 400 liter saft gikk med.

Skulpturparken er en gave fra Sparebankstiftelsen DNB, og det vil bli flere barne-skulpturer i årene som kommer.

HAGEFESTEN

Den 1. september var 1 500 gjester invitert av Kongen og Dronningen på hagefest i Slottsparken. Gjestene kom fra alle landets fylker og fra Svalbard – et Norge i miniatyr. Det offisielle Norge var på plass, med stats-

minister Erna Solberg i spissen – i tillegg til mange representanter for organisasjoner. De kongelige er beskyttere for. Aldri før har Det kongelige hoff tatt i mot så mange gjester på én gang.

Kong Haralds velkomsttale ble festens store høydepunkt. Det var en tale om mangfold og inkludering av alle som bor i landet vårt, uavhengig av landsdel, religion, legning, alder, yrke eller opphavsland.

– Mitt største håp for Norge er at vi skal klare å ta vare på hverandre, sa Kongen. – At vi skal bygge dette landet videre – på tillit, fellesskap og raushet. At vi skal kjenne at vi – på tross av all vår ulikhet – er ett folk. At Norge er ett.

I en tid der nyhetssendingene er så fulle av splittelse og konflikt, spredte Kongens varme ord seg fra scenen i Slottsparken og langt ut over landegrensene.

Etter mat og mingling, flere taler, sang, musikk og dans, var det Dronningen som takket gjestene og alle dem som hadde gledet selskapet med ulike innslag.

– Men i dag har jeg også en større takk, sa Dronningen. – Takk for at dere er våre landsmenn! Vi synes Norge har en enestående befolkning. Overalt hvor vi reiser – og har reist gjennom snart 50 år som kronprinspar og kongepar – blir vi tatt varmt og vennlig imot. Jeg opplever at vi bærer hverandre i et

Hele Hoffet var i sving da Kongeparet inviterte til stor hagefest i Slottsparken.

Kongen og Dronningen er opptatt av at Slottsparken blir benyttet og i løpet av jubileumsåret var parken gjenstand for mange aktiviteter for store og små.

gjensidig sterkt og godt forhold. Dette vil jeg takke dere spesielt for i dag.

EN MAGISK FILMKVELD

Kongeparet ønsket å avslutte markeringen av jubileet slik den begynte: Med et arrangement som var åpent for alle. Valget falt på utekino i Jubileumsparken, og på regissør Erik Poppes premiereklare drama fra april-dagene 1940: «Kongens Nei».

Datoen ble satt til 21. september klokken 20.00, og dagene før fikk filmselskapet reist et kjempelerret i Slottsparken. Det ristet i rutene på Slottet da lydprøvene startet. Da tiden nærmet seg begynte publikum å strømme til. De kom med sitteunderlag og varmt tøy, med termos og matpakke. Og da mørke skyer samlet seg og det begynte å regne, gjorde det ingen forskjell. Mellom 10 000 og 12 000 så storfilmen i parken denne kvelden. Og midt i blant dem satt Kongefamilien og en gruppe spesielt inviterte krigsveteraner.

PARKEN OMKRING

For oss var disse arrangementene milepæler i jubileumsåret. Alle – og særlig hagefesten – krevde bred innsats fra hele organisasjonen. Mellom de store begivenhetene kom en lang rekke mindre aktiviteter og tilbud, og omkring det hele lå parken selv, åpen for alle.

Denne sommeren ble tre paviljonger reist langs Bredveien – Slottsparkens «hovedvei». I tekst og bilder løftet de fram de mange ulike aspektene ved jubileumsfeiringen, parken og aktivitetene sommeren bød på. Utvendig var paviljongene kledd med speil, slik at de reflekterte parken omkring. Innvendig kunne parkgjestene lese om trær og blomster, om parkens statuer, litterære spor og «hemmelige» perler, om økologisk mangfold og moderne parkdrift.

ALLE MANN PÅ DEKK

Slottsgartneriet hadde en naturlig lederrolle i utviklingen av Jubileumsparken. De ledet og tilrettela for mange prosjekter og arrangementer. Det kongelige hushold hadde hovedansvaret for hagefesten. Men arrangementene i Jubileumsparken var også resultatet av en fellesinnsats ved Det kongelige hoff, løftet fram av samarbeid og dugnadsånd. Alle deler av Hoffet deltok – gjennom sine vanlige funksjoner, men også ved å legge sitt daglige arbeid til side og bidra der behovet var størst. For det krever mange hender å ta i mot 1 500 gjester en sommerdag.

Hele Hoffet var i sving til hagefesten. Mye skulle på plass: serveringstelt, bord, scene, lydanlegg, underholdningsinnslag, dekorasjoner, glass og serveringsutstyr og gjestemottak. På kjøkkenet gikk forberedelsene for fullt, mens gartnerne sørget for at parkens plener, bed og gangstier var perfekte.

På selve dagen tok kjøkkensjefen og hovmesteren med sine profesjonelle kokker og lakeier kommandoen over en liten hær av kollegaer. Til daglig kanskje regnskapsmedarbeidere eller bibliotekarer, denne dagen kokkeassistenter og servitørlæringer.

Vi laget 24 000 kanapeer. Vi serverte 800 flasker eplemost. 1 500 gjester ble ønsket velkommen og ivaretatt.

Det gjør noe med en organisasjon å aksle noe slikt sammen. Det skaper et eget samhold på tvers av seksjoner og funksjoner. Og det fremgår med all mulig tydelighet at vi er 30 ulike yrkesgrupper – og ett hoff.

FRA ØNSKETRE TIL KONGENS NYTTÅRSTALE

– I sommer hadde vi et helt spesielt tre i Slottsparken. Vi kalte det Ønsketreet...

Slik åpnet Kong Harald sin tale nyttårsaften 2016. For i en av paviljongene langs Bredveien var det skriveaker og en postkasse. Mer enn tusen hilsener og ønsker ble lagt i postkassen. Mange ble laminert mot vær og vind og hengt opp i treet ved siden av.

Kongen hentet fram flere ønsker gjennom talen:

– Jeg ønsker at alle blir litt snillere mot seg selv.

– Jeg ønsker at vi gjør det trygt for kvinner å bo i Norge – og at vi må få slippe å be om dette flere ganger.

– Jeg ønsker et Norge som er rikt i sitt mangfold, med evne til å elske sin neste, hvor man kan få være som man er. Et land med ekte frihet! Og fra Ønsketreet i Slottsparken kommer det et aller siste håp, avsluttet Kongen:

– At alle ønskene på treet må gå i oppfyllelse.

GRØNNE VALG

Vi ønsker å gjøre miljøvennlige valg for byens grønne lunge – og spre kunnskap om hvorfor og hvordan vi gjør det.

Derfor bruker vi elektriske biler i den daglige drift av parken og bekjemper helst ugress med annet enn kjemikalier. De senere årene har vi anlagt store staudebed og satser på vakre flerårige planter heller enn sommerblomster som må dyrkes på nytt hver vår. Engene vi har anlagt ville dekket seks fotballbaner, og i sommer ble det arrangert både blomstervandring og slåttestesjekurs i parken.

Parken trenger insekter, og insektene finner pollen i parken. Denne sommeren fikk de også et botilbud. Oslo kommune hadde en original gave til Kongeparets jubileum: et insektshotell av flettet pil. Mange viktige små nyttedyr sliter med å finne et sted å legge eggene sine i moderne byer. Derfor lager stadig flere insektshotell. Hotellet i Slottsparken er laget av Tom Hare og formet som tre kjempestore kantareller. Den største er

over tre meter høy, og har et «vingespenn» på 3,6 meter.

Men parken har også andre fastboende. Disse aller minste av Hoffets medarbeidere er bosatt i fire bikuber på øya i Dronningdammen, hvor dronningene Nemi, Ella, Noma og Lina regjerer. De sørger for pollinering av parken – og kilovis med honning til Slottets kjøkken. For Slottsparken er også leverandør av særdeles kortreist mat til Kongens bord.

Denne sommeren var det særlig erter og bønner som sto på menyen. For FN erklærte 2016 for Belgfruktens år, som en viktig del av et bærekraftig jordbruk. Slottsgartneriet anla et eget bed for anledningen. Det var 30 meter langt og rommet rundt 50 ulike slag erter og bønner. Gjennom hele sesongen vanket det belgfrukter i Slottets kantine, og de folkevalgte fikk også en smak under den årlige Stortingsmiddagen på Slottet i oktober.

Mer enn 10 000 mennesker så «Kongens Nei» da filmen ble vist på storskjerm i Slottsparken.

OASE I STORBYEN

På fine vår- og sommerdager blir Slottsparken fylt av gjester som nyter et friminutt – alene eller sammen med familie og venner. Mange er byens egne borgere, andre er turister som tar en liten pause fra sightseeing. Benker og plener fylles med mennesker som gleder seg over parken.

Mange har med seg en god bok, og i år ble det lagt spesielt til rette for litteraturluskerne blant oss. Det ligger et lysthus i parken – en liten perle i sveitserstil fra 1857, og vår leseglade Kronprinsesse holdt det første parkbiblioteket her noen dager i 2014. I sommer var det bibliotek i lysthuset én dag i uken, bemannet av Hoffets bibliotekarer. Det ble flere runder med høytlesning i «lese-lysthuset», i første rekke for barn, med bøker som Brødrene Løvehjerte og Harry Potter.

Vi satte også ut egne lesebenker og bokskap til bruk for parkens gjester. Alle kunne lese i bøkene. Og falt den i smak, kunne du ta den med deg – og legge en annen bok inn i skapet til glede for noen andre.

For dem som liker å spille petanque eller boccia anla vi en boule-bane, og for de minste parkgjestene laget vi sandkasse ikke langt fra Prinsesse Ingrid Alexandras Skulpturpark. En kiste med leker til låns hørte med.

Mange gjorde som Dronningen og tok seg tid til å lese en bok i jubileumsparken.

Hilsener i Ønsketreet.

En rekke historiske bilder var plassert rundt i parken.

TRIM OG TURLIV

Kongefamilien har lang tradisjon for å støtte opp om idrett og friluftsliv, og det finnes knapt en fjelltopp i landet Dronningen ikke har besteget. Dermed var det kanskje ikke så underlig at to hytter fra Den Norske Turistforening plutselig tok plass midt i parken. Frivillige fra Turistforeningen bemannet hyttene sommeren gjennom, og hadde mange tips og råd å gi for den som ville på tur – enten det var i Oslo-området eller lenger av sted. Egen natursti i Slottsparken var det også, og flere aktivitetsdager for alle som ville være med. Hele 25 000 la turen innom parkhyttene i løpet av sommeren.

Det er mange som bruker Slottsparken til trening og aktivitet, enten det er jogging eller tai-chi eller slak line som fenger. Mange fikk nok virkelig kjørt seg da Hans Majestet Kongens Garde inviterte til militær treningsløype. Garden arrangerte både trening, konserter, åpen dag og teater i parken som sin gave til Kongeparet.

LANGE LINJER – EN HISTORISK PARKVANDRING

I anledning jubileet ble 32 fotografier montert på glassplater og plassert ut i parken. Bildene viste både høytid og dagligliv, historiske hendelser og hverdag gjennom mer enn 100 år. Fem generasjoner

kongelige var avbildet, men også politikere, parkgjester og noen av dem som har hatt arbeidet sitt i parken. Det eldste fotografiet var fra 1902, mens det nyeste var noen uker gammelt.

Fotografiene var plassert på stedene der de ble tatt. Dermed kunne parkgjestene stå i fotograferens sted og se hvordan det så ut akkurat der for 20, 50 – eller kanskje 100 år siden. Mange benyttet anledningen til å ta et bilde av seg selv og sine med bakgrunn fra en annen tid.

JUBILEUMSTRÆR ANNO 2016

Det er over tusen trær i Slottsparken, og 60 ulike arter. De eldste av dem var fullvoksne da Grunnloven ble signert på Eidsvoll i 1814. De så Kong Haakon og Dronning Maud ankomme som Norges nye kongepar i 1905. De så en ung Kronprins Olav trene skihopp i bakkene bak Slottet.

I juni plantet Kong Harald og Dronning Sonjas barnebarn hvert sitt tre i Slottsparken. Trærne er en type rogn, noe det finnes lite av i parken fra før. Jubileumstrærne vil danne en vakker lund med både fin blomstring og flotte høstfarger. Et varig minne om jubileumsåret 2016.

Kongelige ordener og medaljer

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden ble innstiftet av Kong Oscar I i 1847 og tildeles som «belønning for utmerkede fortjenester for Norge og menneskeheten». H.M. Kongen er ordenens Stormester. St. Olavs Orden er oppkalt etter helgenkongen, Olav den hellige. De nåværende statuttene ble fastsatt 19. juni 2015.

Med unntak av kongelige og statsoverhoder, tildeles St. Olavs Orden i dag i hovedsak til nordmenn.

H.M. Kongen oppnevner, etter innstilling fra hoffsjefen, et ordensråd. Ordensrådet gir, i henhold til statuttene, H.M. Kongen råd om tildeling av St. Olavs Orden.

I 2016 har ordensrådet bestått av pensjonert departementsråd Eva Hildrum (kansler), konsernsjef Didrik Munch (visekansler), hoffsjef Gry Mølleskog (skattmester), kultursjef Jorunn Bøe, rektor Anne Husebekk og rektor Gunnar Bovim.

Det har i 2016 vært avholdt to møter i Ordensrådet.

Ordenskanselliet ledes av kansellisjef Mette Tverli. Kansellisjefen assisteres av ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen.

TILDELINGER I 2016

STORKORS MED KJEDE

H.K.H. Kronprinsessen

STORKORS

Hoffmarskalk Arne Omholt, Tistedal

H.E. President Andrzej Duda, Polen

H.E. President Sergio Mattarella, Italia

KOMMANDØR

Professor dr. med. Hans Einar Krokan, Trondheim

Generalløytnant Kjell Grandhagen, Rud

Billedkunstner Håkon Arnljotsønn Gullvåg, Trondheim

Fødselslege Gro Nylander, Høvik

RIDDER 1. KLASSE

Pianist og professor Tor Espen Aspaas, Oslo

Domkantor Kåre Nordstoga, Oslo

Samfunnsmedisiner Ole Mathis Hetta, Stavanger

Saksprosaforfatter Vera Komissar, Trondheim

Forfatter og professor emeritus Eldrid Lunden, Bø i Telemark

Professor i psykologi Hanne Haavind, Oslo

Sjef H.M. Kongens adjutantstab
Brigader Nils Petter Granholt, Oslo

Brigader Arne Pran, Oslo

Komponist, pedagog og pianist Terje Bjørklund, Trondheim

Billedkunstner Borgny Farstad Svalastog, Lillehammer

Den Kongelige Norske Fortjenstorden

Den Kongelige Norske Fortjenstorden ble opprettet ved Kgl. resolusjon 14. juni 1985. Ordenens statutter ble samme dag fastlagt av Kong Olav V.

Ordenen kan tildeles utenlandske borgere og norske borgere i utlandet som belønning for særlig fortjenstfullt virke for Norge og menneskeheten. Ordenen kan også tildeles for embetsfortjenester til bl.a. diplomatiske tjenestemenn og til Norges honorære konsuler. H.M. Kongen er Ordenens Stormester. Statuttene ble revidert 19. juni 2015.

Ordensrådet vurderer forslag om dekorering under Fortjenstordenen og avgir sin innstilling til Ordenens Stormester.

Ordensrådet ledes av H.M. Kongens hoffsjef Gry Mølleskog, og rådet har for øvrig bestått av protokollsjef Merete F. Brattested fra Det kgl. utenriksdepartement og rådsmedlem Mette Tverli, kansellisjef for Den Kongelige Norske St. Olavs Orden.

Det er ordenens kanselli som mottar og forbereder saker som fremlegges for Ordensrådet. Kanselliet består av kanselli-sjef Øystein Braathen og ordenssekretær Svern J. Bjerkem. Kanselliets kontorer er lokalisert i Utenriksdepartementet.

Det har i 2016 vært avholdt to møter i Ordensrådet.

TILDELINGER I 2016

STORKORS

Czmur, Stefan
Polens ambassadør til Norge

Kornahuser-Duda, Agata
Polen

Lee, Byung-hwa
Republikken Koreas ambassadør

Lohela, Maria
President i Finlands Riksdag

Lundberg, Erik
Finlands ambassadør til Norge

Macieira, Flávio Helmold
Brasils ambassadør til Norge

Martinez, Antonio López
Spanias ambassadør til Norge

Mattila, Pirkkoz
Finlands sosial- og helseminister

Naimski, Piotr
Statssekretær, Polen

Ortiz, de Rozas, Juan Manuel
Argentinas ambassadør til Norge

Rehn, Olli
Finlands økonomiminister

Saadia El Alaoui
Marokkos ambassadør til Norge

Sadurska, Małgorzata
Kansellisjef, Polen

Sipilä, Juha
Finlands statsminister

Soini, Timo
Finlands utenriksminister

Soloch, Paweł
Direktør, Polen

Szczerski, Krzysztof
Statssekretær, Polen

KOMMANDØR MED STJERNE

Domagalski-Łabędzki, Radosław
Understatssekretær, Polen

Kolehmainen, Seppo
Politidirektør, Finland

Lehtomäki, Paula
Statssekretær, Finland

Lichnerowicz-Augustyn, Irena
Protokollsjef, Polen

Paavola, Maija-Lena
Direktør Finlands Riksdag

Rives, Jean-Marc
Frankrikes ambassadør til Norge

Stępkowski, Aleksander
Understatssekretær, Polen

Szatkowski, Tomasz
Understatssekretær, Polen

Takanen, Kari
Admiral, Finland

Wikström, Kaarle
Førsteadjutant og kommandør, Finland

KOMMANDØR

Eikaas, Jens
Norges ambassadør til De Forente Arabiske Emirater

Goodman, Allan
Direktør, USA

Grevstad, Jan
Norges ambassadør til Republikken Korea

Haukkala, Hiski
Rådgiver, Finland

Hulkkonen, Minna
Rådgiver, Finland

Joenusva, Marja
Assisterende protokollsjef, Finland

Kamsvåg, Nils Ragnar
Norges ambassadør til India

Kurvinen, Ahti
Oberst, Finland

Lindén, Aki
Direktør, Finland

Magierowski, Marek
Avdelingsdirektør, Polen

Makkonen, Katri
Direktør, Finland

Nedrebø, Tore
Norges ambassadør til Pakistan

Nielsen, Erling Kolding
Direktør, Danmark

Paulsen, Morten
Norges generalkonsul, Houston

Petersen, Hans Henrik
Ambassaderåd, Danmarks ambassade

Przydacz, Marcin
Underdirektør, Polen

Puoskari, Mari
Byrådsleder, Finland

Rosnes, Sten Arne
Norges ambassadør til Egypt

Skrzypek, Dorota
Underdirektør, Polen

Swehla, Scott Charles
Kommandør, USAs forsvars- og marineattaché

Talonpoika, Liisa
Ekspedisjonssjef, Finland

Toivonen, Petri
Annenadjutant og oberstløytnant, Finland

Varhila, Kirsi
Ekspedisjonssjef, Finland

RIDDER 1. KLASSE

Bartlett, Don
Oversetter, Storbritannia

Bergh, Per Erik
Honorær generalkonsul i Gaborone, Botswana

Binding, Paul
Forfatter og journalist, Storbritannia

Bjørnstad, Arne Sannes
Norges ambassadør til Serbia

Clavarino, Carlo
Honorær konsul i Milano, Italia

Cosmi, Giacomo
Handelsattaché, Italias ambassade

Daradanov, Konstantin
Honorær konsul i Varna, Bulgaria

Dorfmüller, Joachim
Professor, Tyskland

Eckey, Susan
Norges ambassadør til Uganda

Ellison, John Foster
Honorær generalkonsul i Welling-
ton, New Zealand

Gjelstad, Jørn Eugene
Norges ambassadør til Hellas

Hanssen-Bauer, Jon
Norges ambassadør til Israel

Haugan, Arild
Honorær konsul i Ho-Chi-Minh
byen, Vietnam

Hayford O’Lary, Margaret
Professor, USA

Hänninen, Juha
Leder av bystyre, Finland

Kankaanpää, Kalle
Avdelingsdirektør, Finland

Kielland, Eugenio
Honorær konsul i Genova, Italia

Kuha, Sauli
Politiinspektør, Finland

Leiro, Jostein
Norges ambassadør til Argentina

Leskinen, Hannu
Direktør, Finland

Lind, Lene Natasha
Norges ambassadør til Libanon

Liu, Cheng Chan
Honorær konsul i Hong Kong, Kina

Luopajarvi, Katja
Førstekonsulent, Finland

Masát, András
Professor, Ungarn

McLean, Ronald Harvey
Honorær konsul i Fargo, USA

Moilanen, Riika
Byrådsleder, Finland

Niinimäki, Juoko
Rektor, Finland

Pennanen, Matti
Ordfører, Finland

Pokkinen, Pete
Spesialrådgiver, Finland

Puonti, Anne
Intendant, Finland

Ragin, Agnieszka
Seniorrådgiver, Polen

Salomaa, Anna-Maria
Rådgiver, Finland

Savage, Arthur R.
Honorær konsul i Tampa, USA

Schulerud, Ingrid
Norges ambassadør til Belgia

Seppälä, Pasi
Tredje adjutant og oberstløytnant, Finland

Siemakowicz, Marian
Ministerråd, Polen

Steen, Sissel Hodne
Norges generalkonsul, Rio de Janeiro

Versto, Astrid
Norges ambassadør til Kroatia

Voipio-Pulkki, Liisa-Maria
Avdelingsdirektør, Finland

Vänskä, Juha
Rådgiver, Finland

Waltari, Maria
Ministerråd, Finland

Yrjö-Koskinen, Jaako
Ministerråd, Finland

RIDDER

Biedrzycki, Mariusz
Første ambassadesekretær, Polen

Czarnecka, Anetta
Seniorrådgiver, Polen

Jansson, Noora
Direktør, Finland

Łapszys, Emilia
Protokollrådgiver, Polen

Lubinski, Michal
Ambassaderåd, Polen

Mikkola, Pasi-Heikki
Major, Finland

Puiras, Jari
Major, Finland

Salo, Kari
Kaptein, Finland

Ślupek, Daniel
Tredje ambassadesekretær, Polen

Trzpiotła, Jarosław
Protokollrådgiver, Polen

Virtanen, Teemupekka
Rådgiver, Finland

Wiaż, Aureliusz
Første ambassadesekretær, Polen

HANS MAJESTET KONGENS MEDALJERÅD

Medaljerådet er H.M. Kongens rådgivende organ i medaljesaker og ledes av hoffsjefen.

Medaljerådet har i 2016 bestått av hoffsjef Gry Mølleskog, kansellisjef Mette Tverli, ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen, bibliotekar Elin Rognan og sjef for Det kongelige sekretariat, Harald Solberg (fra 1. juni 2016).

Medaljerådet har hatt tre møter i 2016.

St. Olavsmedaljen

St. Olavsmedaljen ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1939 «til belønning av fortjenster ved utbredelse av kjennskap til Norge og fremme av forbindelsen mellom det utflyttede Norge og hjemlandet».

St. Olavsmedaljen kan tildeles nordmenn og utlendinger.

Medaljen utdeles i sølv med krone.

TILDELINGER I 2016

John Foster Ellison

Perry J. Gulbrandsen

Kongens Fortjenstmedalje

Kongens Fortjenstmedalje ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1908.

Kongens Fortjenstmedalje utdeles til belønning for pionerinnsats eller annen innsats av særlig samfunnsgavnlig natur, særlig fortjenstfull ulønnet innsats over lengre tid i samfunnslivet eller særlig fortjenstfullt arbeid gjennom lang tid der innsatsen har ligget betydelig over det normale i kombinasjon med aktivt samfunnsengasjement. Medaljen kan også tildeles for en livsinnsats som kan stå som eksempel for andre.

TILDELINGER I 2016

Abrahamsen, Arthur Stavanger, Rogaland	Ellingseter, Per Bjørn Vestnes, Møre og Romsdal	Gunnestad, Arve Heimdal, Sør-Trøndelag	Iversen, Oddvar Kvam, Oppland
Beinnes, Jonn Stryn, Sogn og Fjordane	Elstad, Roger Sandvika, Akershus	Gunstrøm, Tor Erik Skien, Telemark	Jakobsen, Arne Harald Veavågen, Rogaland
Berg, Karin Børseth Oslo	Enger, Jørn Sigurd Fredrikstad, Østfold	Hammervold, Bjørg Marie Kristiansund N, Møre og Romsdal	Joranger, Torodd Johan Marifjøra, Sogn og Fjordane
Bergstad, Ingunn Eiksmarka, Akershus	Eriksen, Karin Ragnhild Berlevåg, Finnmark	Hansen, Halvor Skudeneshavn, Rogaland	Karlsen, Roald Tromsø, Troms
Berstad, Arild Ålesund, Møre og Romsdal	Follestad, Berit Oslo	Hanserud, Einar Nesbyen, Buskerud	Kirkhus, Hans K. Ålen, Sør-Trøndelag
Bjørgsvik, Bernt Ove Mandal, Vest-Agder	Fure, Solveig Sandefjord, Vestfold	Hanssen, Malfred Paul Tromsø, Troms	Klingberg, Helge Stokke, Vestfold
Bredesen, Arne Mathias Trondheim, Sør-Trøndelag	Førre, Bjørg Elisebeth Førresfjorden, Rogaland	Hauge, Aleksander Avaldsnes, Rogaland	Kaaby, Ragnhild Alida Indre Billefjord, Finnmark
Bryggeså, Arvid Eiken, Vest-Agder	Garathun-Hansen, Randi Synnøve Sandnes, Rogaland	Haukås, John Kristian Aksdal, Rogaland	Kaasa, Knut Jens Drangedal, Telemark
Bøe, Anne Marie Fogn, Rogaland	Geiran, Finn Kristian Oslo	Haukås, Lars Bjarne Aksdal, Rogaland	Larsen, Terje Hokksund, Buskerud
Danielsen, Sveinung Sandefjord, Vestfold	Godøy, Magne Trygve Godøya, Møre og Romsdal	Helland, Unni Solbergmoen, Buskerud	Leirvåg, Ole Karsten Røyksund, Rogaland
Duevel, Linda Margaret Tananger, Rogaland	Grue, Harald Alvdal, Hedmark	Hodnefjell, Ole Mosterøy, Rogaland	Lona, Kristian Eileif Kongsmoen, Nord-Trøndelag
Eftestøl, Sverre Kvinesdal, Vest-Agder	Grønolen, Erik Beito, Oppland	Holst, Torstein Verdal, Nord-Trøndelag	Ludvigsen, Elin Margarete Rø Trondheim, Sør-Trøndelag
Ek, Johan Drammen, Buskerud	Gudmundsen, Helge Trondheim, Sør-Trøndelag	Hystad, Jens Stord, Hordaland	Lystad, Harald Hemsedal, Buskerud
Ekvik, Steinar Hegart Kråkerøy, Østfold	Gullichsen, Harald Skien, Telemark	Isnes, Anders Oslo	

Løvlid, Oline Ragnhild Hornindal, Sogn og Fjordane	Opland, Ingegjørd Spongdal, Sør-Trøndelag	Sagstuen, Knut Gaupen (Ringsaker), Hedmark	Søgaard, Arvid Rasta, Akershus
Mogerhagen, Leif Gran, Oppland	Pedersen, Nils Petter Vadsø, Finnmark	Schøning, Hildegard Mo Vestre Sandøy, Aust-Agder	Tangen, Gretelill Stavanger, Rogaland
Moland, Asbjørn Brumunddal, Hedmark	Pryser, Tore Lillehammer, Oppland	Sisjord, Halvor H. Hjartdal, Telemark	Teien, Kolbjørn Raufoss, Oppland
Monssen, Bjørn Richard Bodø, Nordland	Reitan, Anders J. Ålen, Sør-Trøndelag	Sjaastad, Øystein Vigleik Vettre, Akershus	Tobiassen, Tor Einar Flekkerøy, Vest-Agder
Moss, Ole Sverre Slåstad, Hedmark	Reggestad, Ranveig Helene Sætre, Buskerud	Solberg, Stein Jarle Hommersåk, Rogaland	Toft, Bjørn Martin Haugesund, Rogaland
Navarsete, Rolf Sogndal, Sogn og Fjordane	Risan, Tor Magnus Trondheim, Sør-Trøndelag	Storm Munch, Johan Lillehammer, Oppland	Trae, Svein Vetle Vinje, Telemark
Nes, Arnfinn Stavsjø, Hedmark	Roland, Alf Magne Oslo	Stødle, Håkon Tromsø, Troms	Tvedt, Ove Aarnes Valen, Hordaland
Nørve, Jahn Johan Hønefoss, Buskerud	Russøy, Karl Bertin Vassenden, Sogn og Fjordane	Sunde, Arne Trondheim, Sør-Trøndelag	Zetterquist, Kajsa Charlotta Røklund, Nordland
Oddane, Halvard Martin Nevlunghavn, Vestfold	Rye, Henning Olav Halvor Lommedalen, Akershus	Sæverud, Sveinung Hvoslef Rådal, Hordaland	

Fortjenstmedalje: Johannes Edvard Kalverno hilser på Kongen og Dronningen under en mottagelse for de som har mottatt Kongens Fortjenstmedalje.

H. M. Kongens Erindringsmedalje

H.M. Kongens Erindringsmedalje ble innstiftet i 1906 av Kong Haakon VII som belønning til personell som har vist særlig fortjenstfullt virke i H.M. Kongens tjeneste.

Medaljen kan også tildeles utlendinger i forbindelse med statsbesøk og H.M. Kongens reiser i utlandet og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner, som har gjort en særskilt innsats som bør påskjønnes. Sakene for tildeling av medaljen til utlendinger og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner behandles og innstilles fra Ordensrådet for Den Kongelige Norske Fortjenstorden.

TILDELINGER I 2016

GULL	SØLV	
Bekkelund, Eva	Hollekim, Vibeke	Kleemola, Jaana
Carter, Cristina	Winter, Simon Andreas Døderlein	Heismaa, Pipsa
Fokkens, Inger Tomine Espengren	Osmundsen, Liv Ellen	Kandell, Juhani
Tiitinen, Jyrki	Blekastad, Olav	Porre, Matti
Mykkänen, Teemu	Dahl, Grete	Simola, Sami
Parmes-Häkkinen, Anita	Høvo, Jan	Kukkoaho, Hans
Schroderus, Armi	Villadsen, Gurli	Jokiranta, Juha
Suominen, Seija	Birkeland, Mona L.	Kinnunen, Ari
Halme, Tommi	Hage, Randi	Hautajoki, Sointu
Jääskeläinen, Paula	Thingelstad, Heidi	Ansiomäki, Helena
Nenonen, Tomi	Torjuul, Ingvar Strøm	Tiitinen, Marie
Pokka, Marko	Andersen, Stig Rune	
Emmes, Tom	Kristensen, Lars Hagemoen	
Komonen, Leena	Veli-Pekka	
Korhonen, Anneli	Järvinen, Kari	

Kong Harald Vs Jubileumsmedalje 1991-2016

H.M. Kong Harald V innstiftet 17. januar 2016 Kong Harald Vs jubileumsmedalje 1991-2016 til minne om H.M. Kong Haralds 25-årsjubileum som Norges Konge.

Medaljen er tildelt Kongefamiliens medlemmer, myndighetspersoner, ansatte ved Det kongelige hoff, H.M. Kongens adjutantstab, gardister som tjenestegjorde som ordonnanser ved Det kongelige hoff, Den kongelige politieskorte og Statsbyggs ansatte ved Det kongelige slott.

TILDELINGER I 2016

H.M. Dronningen	Statsråd Siv Jensen	Akerholt, Kristin	Bjørndalen, Agnes
H.K.H. Kronprinsen	Statsråd Jan Tore Sanner	Akram, Ghazala	Bjørnøy, Helen
H.K.H. Kronprinsessen	Utenriksminister Børge Brende	Akslen, Martin Sanden	Blekastad, Olav
H.K.H. Prinsesse Ingrid Alexandra	Statsråd Vidar Helgesen	Andersen, Jørn Rune	Bog, Liv
Prins Sverre Magnus	Statsråd Kjetil Solvik-Olsen	Andersen, Richard	Bondevik, Kjell Magne
Marius Borg Høyby	Statsråd Per Sandberg	Andersen, Stig Rune H.	Bonnevie, Maisen
Prinsesse Märtha Louise	Statsråd Elisabeth Aspaker	Arntzen, Fredrik Jean Vincent	Borge, Stig B.
Prinsesse Astrid, fru Ferner	Statsråd Monica Mæland	Askholt, Kjerstin	Borgen, Marianne
Ari Behn	Statsråd Anniken Hauglie	Aulie, Lars Arne	Braaten, Kirsten Marie
Maud Angelica Behn	Statsråd Solveig Horne	Auraas, Knut	Braathen, Øystein
Leah Isadora Behn	Statsråd Bent Høie	Bakke, Ole Møller	Brakstad, Knut
Emma Talullah Behn	Statsråd Linda Cathrine Hofstad Helleland	Barmen, Svein	Brandt, Hilde-Gunn Aaslund
Erling S. Lorentzen	Statsråd Jon Georg Dale	Beck, Sigrid Norrøne	Brattested, Merete
	Statsråd Anders Anundsen	Bekkelund, Eva	Brattland, Kjersti Malo
H.M. Dronning Margrethe II av Danmark	Statsråd Tord Lien	Bendigtsen, Inger Helene	Bratvoldengen, Laila
H.M. Kong Carl XVI Gustaf av Sverige	Statsråd Ine Eriksen Søreide	Bentzen, Vivian C. Garcia	Bravo, Katia
H.M. Dronning Silvia av Sverige	Statsråd Sylvi Listhaug	Berg, Britt Hege Halvorsen	Brekke, Johan
	Statsråd Torbjørn Røe Isaksen	Berg, Åse-Marie	Brenne, Kjetil Melgaard
		Bergamini, Grete Ranberg	Brundtland, Gro Harlem
Stortingets President Olemic Thommesen	Aamodt, Vidar	Bergh, Randi Antun	Bruun-Hanssen, Haakon
Statsminister Erna Solberg	Aarsheim, Terje	Berntsen, Rune Kåre	Bråten, Tove Marie
Høyesterettsjustitiarius Tore Schei	Aarø, Helge	Birkeland, Mona L.	Buajordet, Rowena
Sametingspresident Aili Keskitalo	Aasen, Halvard	Bjerkem, Svernn	Buene, Tore
		Björck, Niklas Johan	Buer, Joakim Abelson

Buvarp, Kristian	Frogner, Morten Dahl	Haugland, Valgjerd Svartstad	Jørgensen, Anders
Byfuglien, Helga Haugland	Frøystad, Lars Ivar	Hauglid, Kjartan	Jørgensen, Eirik
Bøen, Ingar Olav	Fure, Atle	Heian-Engdal, Dag Olav	Karlsen, Ingunn
Børresen, Ida	Geiner, Jan Fredrik	Heimdal, Terje	Kjernli, Tore
Coles, John A.H.	Gjeruldsen, Sven Gj.	Heinrich, Hege Ulrike Wiebke	Kjønnøy, Gunnar
Conradi, Lene Winger	Granholt, Nils Petter	Helander, Karin Elisabeth	Kleppa, Magnhild Meltveit
Dagestad, Steffen	Grefsrud, Anne	Hellesnes, Guro	Knudsen, Victor
Dahl, Bjørn Halvard	Grutle, Åge B.	Heltne, Lars	Kofoed, Lars
Dahl, Grete	Grøtan, Tone Beate	Hildonen, Jonas	Kristensen, Lars Hagemoen
Dahl, Per Arne	Gudbrand, Smeby	Hildre, Ole Johan	Kristiansen, Thomas
Danielsen, Bjørn	Gulbrandsen, Eline H	Hilling, Skjalg	Kristiansen, Trond Bjarne
Devig, Frode Andre	Gulbrandsrød, Kristin	Hilsen, Harald	Krog, Lars Christian
Digranes, Øyvind Opstad	Guldahl, Ane Senstad	Hjorth-Johansen, Rastida	Krohn, Elling
Drage, Gry Jørgensen	Günther-Ellefsen, Trine	Holcman, Kai	Kroken, Ingunn
Eidet, Rune Alexsander	Gården, Per Ivar	Hollekim, Vibeke	Kvarme, Ole Christian
Einang, Eskil	Haagenrud, Jørn	Holme, Helge	Kvikshaug, Maren
Eilertsen, Anne	Hage, Randi	Horpestad, Ole	Lae, Erling
Engelsrud, Elisabeth Berg	Hagen, Jon Håvoll	Hovland, Magne	Lagaard, Christian
Engen, Øystein	Hagen, Magne	Humlegård, Odd Reidar	Larsen, Anna
Engmo, Morten	Hagen, Marianne	Huser, Liv	Larsen, Erik
Eriksen, Geir Liane	Hagen-Larsen, Roy	Hylbak, Marianne	Legernes, Tore Jonsson
Eriksen, Karianne Ryen	Halkjelsvik, Ragnar	Hætta, Ellen Katrine	Leinaas, Geir Marius
Ernstsen, Asta Karin	Halvorsen, Foss Morten	Høvo, Jan	Leknes, Geir
Evensen, Esben	Hammer, Agnes Neeraas	Høye, Nina Eleonore	Lereng, Rune Sandvik
Falkanger, Aage Thor	Hamre, Anne Karin	Håkenstad, Bjørg	Lindeberg, Kirsten Marie
Finden, Geir Andre	Hansen, Arne Morten	Ilefeldt, Nina	Lindstrøm, Bjørn Einar
Fiske, Solveig	Hansen, Håvard Killi	Iversen, Torkel	Luane, Liv Anette
Flattum, Jan Ståle	Hanseth, Liss-Bett	Jagland, Thorbjørn	Lundsgaard, Nicolai
Fleischer, Andreas	Hartmann, Aina	Johansen, Halvor	Lundstein, Jonas
Fongaard, Kristin	Hartveit, Rune	Johansen, Jørgen	Løken, Cato
Forberg, Lars Petter	Haslerud, Morten	Johansen, Thor	Lønning, Ingeborg Anna
Forbrigd, Kari	Hasseldal, Jon Steven	Johansen, Tom	Marklund, Leif
Foss, Per Kristian	Hasund, Trond Kjetil	Johansen, Tor-Ivar	Martinussen, Tony Andre N.
Fossen, Christine	Haug, Eivind	Johnsen, Sigbjørn	Masserud, Steffen
Frisak, Nina	Haug, Jan	Jusnes, Ann-Helen Fjeldstad	Mathisen, Michelle Engen
Fristad, Torodd	Haugan, Arild	Jøldal, Ellen Norup	Midtømme, Ingeborg

Moe, Nils Kristian	Romanowska, Agnieszka	Solberg, Hill-Marta	Tøkøli, Ildri Ildiko
Mogerhagen, Leif	Rose, Michael	Solemslie, Gaute	Tørring, Jørgen
Myrann, Kjell	Rue, Dag Otto	Solhaug, Gorm	Vagli, Roar
Myrene, Kjersti	Runhovde, Gro	Solholm, Lodve	Vangen, Tone Elisabeth
Mølleskog, Gry	Rusten, Frank	Sollie, Børge	Vetti, Christine Henriksen
Neshagen, Vidar	Ryan, Inge	Solvang, Kjell	Vik, Hans
Nicolaysen, Kristin Flottorp	Rye, Geir Eivind	Sommerfeldt, Atle	Vilkensen, Jonas
Nielsen, Anne Saabye	Rygh, Tone Rinden	Sommerfelt, Guri	Villadsen, Gurli
Nielsen, Jahn Stenseth	Rødfjell, Jensen Tina	Songstad, Kaare	Waalder, Frode
Nilsen, Niklas Åberg	Røed, Odd Martin	Sponheim, Lars	Wangberg, Magnus
Norberg, Reidun Solfrid	Rønning, Elin Synnøve	Stabell, Monica	Watterud, Monica
Nordhaug, Halvor	Rønningen, Trond	Steen, Ingunn	Westerdahl, Fredric
Nordtorp, Ole	Sand, Brede	Stoltenberg, Jens	Wickmann, Ole
Norheim-Larsen, Kari	Sand, Trine	Storemark, Tommy	Winter, Simon Andreas Døderlein
Nouri, Anne G.	Sandvik, Anne Berit	Strømmen, Wegger	Wold-Reitan, Ole Edvard
Nygaard, Atle	Sato, Jessica	Stuart, Ingegjerd Løvenskiold	Worpvik, Kristin
Nygård, Sigbjørn	Scheel, Annette de	Størseth, Tommy Lüders	Ytterdahl, Stein
Olsen, Ole K.	Scheflo, Britt	Støylen, Børge	Zimmermann, Geir
Omar „Mona	Schiander, Silje Nome	Sundby, Marit	Østerud, Henrik Skarpeid
Omholt, Arne	Setran, Hågen	Sunde, Frank	Østlyngen Dalan, Torkel
Omsveen, Bent Jørgen	Setså, Harald Peder	Sundfjord, Stig	Østvik, Glenn
Osmundsen, Liv Ellen	Shakar, Usman Ivar	Svendsen, Tonje Norum	Øxnevad, Trond
Osnes, Ragnar	Simenstad, Arne	Sæverud, Ole Bredrup	Øygard, Olav
Otten, Ola	Singsaas, Tor	Sønderup, Arlene	Åmot Holm, Julie Ida
Pearce, Mark E.	Sjøvold, Hans Sverre	Teigen, Hans Erik	
Pederseen, Bård Magne	Skaarnes, Morten	Thingelstad, Heidi	
Pelerud, Knut Ivar	Skinnaerland, Tonje	Thorkildsen, Geir Vidar	
Pettersen, Erling	Skipperud, Jon Anders	Thorsen, Jan Erik	
Pettersen, Sissel	Skjelbred, Britt	Tjetland, Sondre	
Rabe, Randi Husøy	Skjæveland, Per Arne	Torjuul, Ingvar Strøm	
Rabe, Stian	Skjøstad, Mali	Torvund, Anja	
Reinertsen, Stein	Skogli, Hilde	Tremoen, Sigurd	
Ringdahl, Rolf Ljøner	Skogstad, Tom	Trolle Andersen, Rolf	
Risan, Ken-Inge	Skotland, Marianne	Tvedt, Hildegunn	
Risdal, Jon Vatne	Skui, Jon	Tverli, Mette Eriksen	
Rognan, Elin Margareth	Slåttnes, Karl-Tore	Tversland, Berit	

I forbindelse med **SPESIELLE MERKEDAGER** i Kongefamilien har det vært en tradisjon å **OPPRETTE FOND** til allmenntilgittige formål. **KONGEHUSET HAR FEM FOND** som alle avgir egne regnskaper og som er registrert i Stiftelsestilsynet og Brønnøysundregistrene.

Kongelige fond og stiftelser

KRONPRINSESSE MÄRTHAS MINNEFOND

Kronprinsesse Märthas Minnefond gir økonomisk støtte til sosiale og humanitære tiltak i organisasjoner og foreninger. Fondet ble opprettet 1. april 1929. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hans Majestet Kongen 8. mars 2007.

Fondets styre ledes av Prinsesse Astrid, fru Ferner. Øvrige styremedlemmer er Gry Mølleskog, Sigurd Osberg, Ingelin Killengreen og Egil Vindorum. I 2016 avholdt styret sitt årsmøte 14. mars. Av totalt 317 søknader ble 191 mottakere tildelt til sammen 1 005 000 kroner.

PRINSESSE MÄRTHA LOUISES FOND

Prinsesse Märtha Louises Fond støtter tiltak i Norge som hjelper barn med funksjonshemming. Tiltak som stimulerer egenaktivitet hos barna prioriteres. Fondet ble opprettet 15. september 1972. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hennes Majestet Dronningen 3. mai 2007.

Styret i Prinsesse Märtha Louises Fond

Fondets styre ledes av Prinsesse Märtha Louise. Øvrige styremedlemmer er Kristine E.S. Ryssdal, Karin Marie Liabø og Ole Jacob Sunde. Fondet har en rådgivende komité som består av Anders Smith, Benthe Nilsen og Hanne Ramstad Jensen. Styret avholdt sitt årsmøte 28. april og fordelingsmøte 19. september. Fondet mottok i 2016 58 søknader hvorav 41 søkere ble tildelt til sammen 501 000 kroner.

KRONPRINSPARETS FOND

Kronprinsparets Fond skal bidra til at ungdom i Norge har et godt liv, at det blir færre som faller utenfor, at ungdom tar i bruk egne ressurser – og at deres drømmer går i oppfyllelse. Kronprinsparets Fond ble opprettet i forbindelse med Kronprinsparets bryllup i 2001 og hadde 15-årsjubileum i 2016.

Gjennom tett samarbeid med sosiale entreprenører støtter Kronprinsparets Fond alternative arenaer for mestring og deltakelse, hvor unge mennesker gis mulighet til å utvikle egne evner og delta i fellesskapet. I 2016 har Kronprinsparets Fond arbeidet aktivt for og med prosjektene Trivselsleder (aktivitet og inkludering), UngInvest AIB (gjennomføring av videregående skole), Vibro (samfunnsengasjert ungdom som jobber for og med ungdom) og Lærervikaren (undervisningsopplegg for vikartimer). De fire prosjektene deler et brennende engasjement for ungdom og tenker nytt for å bringe flere unge tilbake til utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse.

Kronprinsparets Fond bidrar med økonomisk støtte, nettverk for de sosiale entreprenørene, kompetanse, pro bono-partnere fra norsk næringsliv og konkret arbeid fra Kronprinsparets Fond sine medarbeidere. Fondet har også knyttet til seg strategiske

samarbeidspartnere som bidrar både økonomisk, med sin kompetanse og med sine nettverk for at fondet skal nå sine mål. Samfunnet sparer 2,7 milliarder kroner, viser en analyse som DNV GL gjorde av prosjektene som fikk støtte av fondet i 2013. Ungdom i prosjektene øker sjansen for å gjennomføre utdanning og få jobb – med henholdsvis 70 og 50 prosent sammenlignet med mer tradisjonelle tiltak for å fange opp barn og unge som faller utenfor.

I styret sitter Kronprinsen og Kronprinsessen, styreleder Eivind Reiten, Mina Adampour, Marianne Odffjell, Olav H. Selvaag, Odd Christopher Hansen, Anne Bergh og Ole Edvard Wold-Reitan. Daglig leder er Irene Løken Lystrup.

SIKT

SIKT er et unikt, ikke-politisk møtested der unge ledere og talenter i alderen 20 til 40 år kommer sammen for å tenke høyt, lære, utveksle ideer og inspirere hverandre. Målet er å være en relevant og spennende arena for nytenking og fordomsfri diskusjon. Konferansen er initiert av Kronprins Haakon. Om lag 180 engasjerte mennesker fra hele landet – fra offentlig og privat sektor, fra organisasjonsliv og idrett, børsnoterte selskaper og kulturinstitusjoner bidrar til ulike perspektiv, gode diskusjoner og spennende ideer knyttet til felles utfordringer. Tidligere års temaer har vært framtidens Norge, nyskaping og ledelse. Vertskapsbyene har vært Trondheim, Tromsø og Bergen.

SIKT 2016 ble lagt til Ålesund. Tema var drivkraft. Sammen med NTNU i Ålesund, Næringsforeningen i Ålesundregionen og andre regionale samarbeidspartnere ble temaet belyst fra ulike perspektiver. I styret sitter Kronprins Haakon, som er styreleder, Gry Mølleskog og Adam Saga Ik Dahl. Daglig leder er Tone Rinden Rygh.

H.M. DRONNING SONJAS KUNSTNERSTIPEND THE QUEEN SONJA PRINT AWARD

Stiftelsen The Queen Sonja Print Award (QSPA) har til formål å skape interesse for – og stimulere til utvikling av – grafisk kunst og ble stiftet 14. januar 2011. Hvert annet år deler stiftelsen ut The Queen Sonja Print Award. Prisen, som består av et stipend på 400 000 kroner og et studieopphold ved Atelje Larsen i Helsingborg, går til en internasjonal kunstner. The Queen Sonja Print Award er, så langt man kjenner til, verdens største pris innen grafisk kunst. Stiftelsen deler også ut Kjell Nupen Memorial Grant. Denne prisen består av et studieopphold ved Universal Limited Art Editions (ULAE) i New York og et reisestipend på 50 000 kroner. Prisen deles ut annet hvert år til en skandinavisk kunstner.

Kronprins Haakon møter flyktninger i Oslo under et kurs for flyktninger i regi av Kronprinsparets Fond, Skanska og VIBRO.

Taub Auerbach (USA) ble den første internasjonale vinneren av The Queen Sonja Print Award. Auerbach ble innstilt av en jury bestående av Ute Meta Bauer, Michael Pureyerar og Starr Figura og mottok prisen under en seremoni i Grieghallen i Bergen 26. august.

Dronning Sonja og Magne Furuholmens fellesprosjekt «Texture» ble vist for første gang i Grieghallen. Utstillingen ble åpnet 27. august. «Texture» er en vandreutstilling som i 2016 ble vist i Galleri Ismene i Trondheim, Ålesund Kunstforening og Paul Stolper Gallery i London. Alle inntektene fra salget tilfaller QSPA.

I september ble det avholdt en auksjon til inntekt for stiftelsen hos Sotheby's i London.

I 2016 inngikk QSPA en samarbeidsavtale med Munchmuseet. Dette samarbeidet ble lansert 18. oktober i forbindelse med et felles medlemsarrangement for QSPA og Munchmuseets venner i Munchmuseet. Det har også vært avholdt et medlemsarrangement i Astrup Fearnley-museet, og QSPAs medlemmer har vært invitert til stiftelsens øvrige arrangementer.

I styret sitter Dronning Sonja, Gry Mølleskog, Ørnulf Opdahl, Ole Larsen, Magne Furuholmen, Harriet Cecilie Malm Brundtland og Erlend Høyersten. Daglig leder er Mette Tverli. Det har i løpet av 2016 blitt avholdt årsmøte og tre styremøter.

Helse, miljø og sikkerhet

Hoffsjefen har det øverste ansvaret for helse, miljø og sikkerhet (HMS) ved Det kongelige hoff. Den enkelte leder er ansvarlig for rapportering og oppfølging i sin enhet. Arbeidet blir koordinert av en egen HMS-koordinator.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) hadde fire ordinære møter i 2016. Hovedverneombudet deltar på møtene i AMU, og seks verneombud har ansvaret for hvert sitt verneområde. De møtes jevnlig og er representert i ulike brukergrupper.

HMS-koordinator leder samarbeidet med bedriftshelsetjenesten (BHT) om forebyggende tiltak og oppfølging av sykefravær. En representant for BHT deltar som rådgiver på møter i arbeidsmiljøutvalget.

I løpet av året gjennomføres det målinger av medarbeidernes tilfredshet. Dette er en viktig del av vårt styringssystem.

Det kongelige hoff er tilsluttet avtalen om inkluderende arbeidsliv (IA). Vi arbeider for at seniorer skal kunne stå lenger i arbeid og for å opprettholde et lavt sykefravær. I 2016 var

sykefraværet på 5,71 prosent. Dette omfatter både egenmeldt og legemeldt fravær.

LIKESTILLING OG INKLUDERING

Kvinnene er i flertall ved Det kongelige hoff. Av de 150 medarbeiderne er 56 prosent kvinner. Ledergruppen består av tre kvinner og tre menn, mens kvinneandelen på mellomledernivå er på 62 prosent. 17 prosent av de fast ansatte arbeider turnus. Av disse er 84 prosent menn.

I 2016 var det ni deltidsstillinger ved Det kongelige hoff. Fem var besatt av kvinner og fire av menn. Det ble ansatt tolv nye medarbeidere: syv kvinner og fem menn.

Vi ønsker at Hoffet skal gjenspeile det etniske mangfoldet i Norge og arbeider for å øke bredden i organisasjonen. Derfor oppfordrer vi spesielt kandidater med minoritetsbakgrunn til å søke ledige stillinger.

Som IA-virksomhet legger vi til rette for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne så langt det er mulig.

Helse, miljø og sikkerhet var et viktig tema på Hoffets dag som ble avholdt i november 2016.

Ordfører Marianne Borgen forklarer Kong Harald om insekshotellet i Slottsparken som var Oslo kommunes gave til Kongeparet i forbindelse med 25-årsjubileet.

Det grønne slottet

Norge skal nå ambisiøse klimamål. Det kongelige hoff ønsker å være en rollemodell i det norske samfunnet til det beste for miljøet, og miljøarbeidet ved Hoffet strekker seg langt tilbake.

Denne ambisjonen er materialisert i Det kongelige hoffs miljøstrategi, som ble utviklet og ferdigstilt i 2016. Strategien har blitt utarbeidet i samarbeid med Kongefamilien, Hoffets ledelse, Hoffets egen miljøgruppe og eksterne rådgivere på bærekraft fra SIGLA. Gjennom samtaler med eksterne aktører i næringslivet har vi hentet inspirasjon fra beste praksis på området til vårt miljøarbeid ved Det kongelige hoff. Et viktig tiltak i strategien er å utarbeide måleparametere på miljø i alle seksjoner fra 2017. Med tiltak og tilhørende måleindikatorer måler vi energiforbruk, transport og klimagassutslipp, mengde avfall og avfallssortering, matsvinn, bruk av kjemikalier i parkdrift og rengjøring.

Blant de mange konkrete tiltak som ble gjennomført i 2016, kan nevnes arbeidet med en systematisk utskifting av fossile biler mot mer miljøvennlige biler. El-biler prioriteres ved anskaffelser av nye kjøretøy. Hoffets medarbeidere har el-sykler til disposisjon for ærender i løpet av arbeidsdagen. Eiendoms-

seksjonen har skiftet til LED-lyskilder på kontorpulter, downlights, lamper og lysekroner. Husøkonomseksjonen har byttet ut hygieneprodukter og vaskemidler med hundre prosent biologisk nedbrytbare produkter, og har redusert bruken av plastposer ved å innføre nett laget av resirkulert materiale. Kjøkkenseksjonen har innført kjøttfri mandag, og prioriterer kortreist mat, økologisk baserte råvarer, og mindre kjøtt til både offisielle og private tilstelninger, samt for kantinematen for Hoffets medarbeidere. Slottet deltok også i 2016 i Earth Hour, som hvert år siden 2009, da Norge deltok for første gang.

Kronprinsessen har siden begynnelsen av 2016 ledet Hoffets miljøgruppe. Medlemmene i miljøgruppen representerer alle Hoffets avdelinger og staber. Vi skal bidra til å skape en kultur ved Hoffet der miljøarbeidet ikke oppleves som et enkeltstående prosjekt, men som en naturlig måte å tenke og arbeide på i hverdagen. Målet er at vi alltid skal gjøre vurderinger av miljøkonsekvenser når vi utreder nye tiltak, og at miljø er høyt prioritert når vi tar beslutninger. Kunnskapsdeling og bevisstgjøring blant Hoffets medarbeidere er en viktig del av arbeidet.

Årsregnskap

KOMMENTAR TIL ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet for Den kongelige civilliste er gjort opp med et resultat som viser et overskudd på kroner 6 628 814.

For den ordinære bevilgningen (post 50) viser regnskapet et underskudd på kroner 4 965 862. Hovedaktivitetene har vært markeringene av Kongeparets 25-årsjubileum gjennom hele året og rehabilitering og utvikling av arealer på statlige kongelige eiendommer, både ute og inne, deriblant Den røde salong på Slottet, Stallområdet i Dronningparken og Kavalerbygningen på Oscarshall, der også Stortinget bidro med 2 millioner kroner. Underskuddet er belastet driftsreserve fra tidligere år som er avsatt for dekke jubileumsfeiringen. Likviditetssituasjonen på balansedagen er god.

For bevilgningen til særskilte prosjekter (post 51) viser regnskapet et overskudd på kroner 11 594 675. Dette skyldes at sikkerhetsprosjektet ikke har startet implementering av tiltakene som er i forprosjektering. Dette overskuddet er avsatt til fortsatt gjennomføring av sikkerhetsprosjektet for de kongelige eiendommene som er initiert av Justis- og beredskapsdepartementet i etterkant av 22. juli 2011.

Regnskapet for Den kongelige civilliste viser at store deler av de bevilgede midlene benyttes til å vedlikeholde og utvikle Slottet og den øvrige bygningsmassen som disponeres, samt de kulturelle historiske gjenstander som befinner seg der.

Årsregnskapet til Kronprinsen og Kronprinsessens stab viser et underskudd på kroner 1 459 461. Underskuddet er dekket av tidligere avsetninger. Årsregnskapet for Åpent Slott viser et overskudd på kroner 619 162. Overskuddet er tillagt egenkapitalen.

De fremlagte regnskaper, med tilhørende noter, gir etter min oppfatning et tilfredsstillende uttrykk for resultatet i 2016 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapene. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som det ikke er tatt hensyn til i årsoppgjøret. Årsregnskapene er avlagt i tråd med reglene i regnskapsloven og økonomireglementet for Det kongelige hoff.

Det kongelige slott, 15. mars 2017

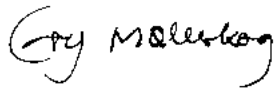
Gry Mølleskog
Hoffsjef

ÅRSREGNSKAP FOR DEN KONGELIGE CIVILLISTE

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2016	2015
INNTEKTER			
Overføring post 50/51	2	192 949 000	189 386 000
Andre overføringer	2	15 466 000	12 700 000
Administrasjonsgodtgjørelse	3	46 425	42 100
Refusjonsinntekter og andre inntekter	4	2 434 165	884 225
SUM		210 895 590	203 012 325
KOSTNADER			
Lønnskostnader	5	127 845 598	120 132 012
Anskaffelser og rehabilitering/utvikling	6	10 270 974	7 740 465
Driftskostnader	7	40 250 887	40 711 215
Prosjekter	8	26 589 988	13 691 144
SUM		204 957 446	182 274 836
Driftsresultat		5 938 144	20 737 488
Finansinntekter	9	690 670	806 239
ÅRSRESULTAT	1	6 628 814	21 543 727
OVERFØRINGER			
Overført til/fra prosjektavsetninger	8/10	11 594 675	16 249 762
Overført fra/til andre avsetninger	8/10	-4 965 862	5 293 965
SUM		6 628 814	21 543 727

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2016	2015
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Fordringer		1 490 705	772 064
Forskuttede kostnader		1 733 028	1 381 414
SUM		3 223 733	2 153 478
Bankinnskudd			
Kassebeholdning		36 452	42 869
Bankinnskudd drift		61 516 768	55 538 944
Bankinnskudd skattetrekk		4 857 413	4 280 256
SUM		66 410 633	59 862 069
SUM OMLØPSMIDLER			
		69 634 366	62 015 547
SUM EIENDELER			
		69 634 366	62 015 547
AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
Avsetninger			
Avsetninger til post 51-prosjekter under utførelse	8/10	29 768 928	18 174 253
Avsetninger til post 50-prosjekter	8/10	8 337 772	13 303 633
SUM		38 106 700	31 477 886
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		12 375 781	12 629 078
Skyldig offentlige avgifter		8 916 189	7 997 483
Avregning pensjonsforpliktelser		-471 494	-308 180
Skyldig feriepenger		10 707 190	10 219 281
SUM		31 527 666	30 537 661
SUM AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
		69 634 366	62 015 547

Oslo, 31. desember 2016/15. mars 2017

Gry Mølleskog
Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR DEN KONGELIGE CIVILLISTE

NOTE 1 | REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 5.7.02, gjeldende fra 1.1.02, er i tillegg benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Inntekter: Overføring/bevilgning post 50: Midler bevilget over post 50 skal dekke kostnadene for Kongehusets offisielle oppgaver, drifts- og lønnskostnader for Det kongelige hoff, samt forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige eiendommer med tilhørende parker i Oslo, som er stilt til H. M. Kongens disposisjon. Overføring/bevilgning post 51: «Særskilte prosjekt ved Det kongelige hoff». Midler bevilget over post 51 er øremerket prosjekter med så stor kostnadsramme at ordinær bevilgning ikke kan finansiere dem.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som forfaller til betaling senere enn ett år er klassifisert som anleggsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler: Det kongelige hoffs innkjøp av varige drifts-midler som IKT-utstyr, kontormaskiner, inventar, biler samt rehabilitering av statlig eiendomsmasse kostnadsføres i resultatregnskapet. Anskaffelser anses forbrukt i regnskaps-året fordi de har kort økonomisk levetid eller gjelder Statens eiendommer. Se spesifikasjoner i note 6 om kostnadsførte

anskaffelser og rehabilitering, samt i note 8 for tilsvarende kostnader i prosjekter.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunn-leggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas av-setning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Bankinnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjons-kostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende regler for medlemskap, er medlemmer. Avregning pensjonsforpliktelser gjelder differanse mellom beregnet og innbetalt premie til Statens Pensjonskasse pr. 31/12.

Årsresultat og avsetninger: I økonomireglementet frem-kommer at Det kongelige hoff beholder disposisjonsretten til utbetalte midler dersom årsregnskapet viser et positivt resultat, og alternativt har ansvaret for å dekke et eventuelt negativt årsresultat. I årsregnskapet kan det foretas avsetninger til fremtidig bruk. Årsresultatet for 2016 avsettes med kroner 11 594 675 til prosjekter under utførelse, post 51, mens prosjekter/driftsreserve post 50 er belastet med kroner4 965 862. Se spesifikasjoner i note 8 og 10.

NOTE 2 OVERFØRING AV POST 50/51 OG ANDRE OVERFØRINGER	2016	2015
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2015-2016, KMD, programområde 00 kap.1, post 50	173 089 000	169 386 000
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2015-2016, KMD, programområde 00 kap.1, post 51	19 860 000	20 000 000
Andre overføringer er overføring fra DD.KK.HH.Kronprinsparets stab til dekning av kostnader for personalet som ble overført 1/1-13.	15 466 000	12 700 000
Sum	208 415 000	202 086 000

NOTE 3 | ADMINISTRASJONSGODTGJØRELSE

Administrasjonsgodtgjørelse gjelder for regnskaps- og personalforvaltnings-tjenester som ytes til Åpent Slott.	46 425	42 100
--	--------	--------

NOTE 4 | REFUSJONSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER

Diverse refusjonsinntekter	434 165	882 090
Andre inntekter	2 000 000	2 135
Sum	2 434 165	884 225

Andre inntekter i 2016 er Stortingets gave til 25-årsjubileet: Utvikling av Kavalerbygningen Oscarshall Slott.

NOTE 5 | LØNNSKOSTNADER

Lønn og feriepenger	100 245 562	93 566 342
Pensjonskostnader	9 954 656	9 289 338
Arbeidsgiveravgift	15 327 042	14 210 809
Andre personalkostnader	2 318 337	3 065 523
Sum	127 845 598	120 132 012

Lønn til hoffsjef Gry Mølleskog er utgiftsført med kr 1 559 205 og annen godtgjørelse med kr 171 423, herav er kr 165 000 innberettet som fordel fri bolig. Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for hoffsjefen er utgiftsført med kr 131 255. Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens Pensjonskasse. For topplerdergruppen gjelder følgende: Lønn til sjef Det kongelige sekretariat Harald Solberg er utgiftsført med kr 891 194 og annen godtgjørelse med kr 27 283 for perioden 1/6-31/12. Lønn til sjef hoffets stab Tone Rinden Rygh er utgiftsført med kr 1 144 945 og annen godtgjørelse med kr 9 420. Lønn til kommunikasjonssjef Marianne Hagen er utgiftsført med kr 1 161 843 og annen godtgjørelse med kr 10 104. Lønn til sjef Det kongelige hushold Lars Christian Krog er utgiftsført med kr 1 148 471 og annen godtgjørelse med kr 12 551. Lønn til slottsforvalter Ragnar Osnes er utgiftsført med kr 1 143 828 og annen godtgjørelse med kr 13 172. Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for topplerdergruppen er utgiftsført med kr 602 385. Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens Pensjonskasse. Gjennomsnittlig antall ansatte er 162.

NOTE 6 | ANSKAFFELSER OG REHABILITERING/UTVIKLING

Anskaffelser kjøretøy og maskiner *	-295 615	147 269
Anskaffelser IKT-utstyr	3 051 044	1 943 381
Anskaffelser inventar og verktøy	3 473 732	1 563 876
Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	4 041 813	4 085 939
Sum	10 270 974	7 740 465

* Negativ saldo skyldes salg av biler

NOTE 7 | DRIFTSKOSTNADER

Arrangementer og offisielle kostnader, inkl. reiser, ekskl. forpleining	1 726 815	2 073 211
Forpleining (i tilknytning til arrangementer, kantinedrift etc.)	2 202 268	1 827 192
Reisekostnader for Det kongelige hoff	2 781 492	3 005 826
Drift og vedlikehold av bilparken	1 165 789	1 269 664
Renhold og annen husholdsdrift	1 637 738	1 528 181
Park- og gartneridrift samt vedlikehold av parker og gartneri	2 347 636	1 918 519
Elektrisitet og fjernvarme	3 621 658	3 233 386
Offentlige avgifter	1 493 527	1 529 272
Reparasjoner og vedlikehold av bygninger	3 269 025	5 484 342
Driftskostnader tekniske anlegg, alarmer mv. Service-, leasing-, leie- og lisens-avtaler vedr. kjøretøy, kontormaskiner, edb, tv etc.	11 090 040	9 247 823
Informasjonskostnader	677 547	943 506
Telefon, mobiltelefon, porto	2 027 928	1 832 077
Kontorrekvisita, trykking/kopiering, film/fotografering, aviser/trykksaker/bøker	1 099 917	714 490
Honorarer	554 516	186 222
Konsulenttjenester	2 058 148	3 152 087
Forsikringer	1 378 795	1 374 526
Diverse kostnader	522 383	578 344
Kongepokaler	197 866	147 490
St. Olavs Orden og andre ordener/medaljer	397 799	665 057
Sum	40 250 887	40 711 215

I diverse kostnader inngår kr 412 000 som driftsstøtte for kjøp av gartneritjenester på private eiendommer. Honorar til revisor er utgiftsført med kr 150 833 for ordinær revisjon og kr 63 593 for annen regnskapsmessig bistand.

NOTE 8 PROSJEKTER	2016	2015
Innenfor ordinære driftsrammer gjennomføres såkalte rammeprojekter. Dette er ulike tiltak av prosjektmessig karakter som kan være knyttet til alle sider ved Det kongelige hoffs virksomhet, som bygninger, utearealer, teknologi, organisasjon, personal, arrangementer osv.		
RAMMEPROSJEKTER – GJENNOMFØRT INNENFOR POST 50-BEVILGNING		
Anskaffelser kjøretøy og maskiner		2 362 400
Anskaffelse IKT-utstyr og kontormaskiner	9 248	289 053
Anskaffelse inventar	837 532	425 571
Rehabilitering/utvikling bygninger	9 869 369	6 236 432
Service, reparasjon og tekniske kostnader	1 664 866	48 611
Arrangementer	5 152 075	
Konsulenttjenester	791 573	578 839
Sum	18 324 663	9 940 906
SÆRSKILTE PROSJEKTER – BEVILGET OVER POST 51		
Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	343 426	999 011
Service, reparasjoner og tekniske kostnader mv.	1 553 270	1 042 060
Konsulenttjenester	6 368 629	1 709 166
Sum	8 265 325	3 750 238
Sum resultatførte prosjektkostnader	26 589 988	13 691 144
Nærmere om særskilte projekter – bevilget over post 51		
Inngående balanse, avsetning til særskilte projekter	18 174 253	1 924 491
Årets bevilgning over post 51	19 860 000	20 000 000
Sum til disposisjon særskilte projekter	38 034 253	21 924 491
Resultatførte prosjektkostnader	8 265 325	3 750 238
Sum prosjektmidler til overføring neste år	29 768 928	18 174 253
NOTE 9 FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter	714 099	826 529
Bankkostnader	-23 429	-20 290
Sum	690 670	806 239
NOTE 10 AVSETNINGER		
Avsetning til særskilte projekter under utførelse (post 51-projekter)		
Inngående balanse	18 174 253	1 924 491
Overført ved resultatdisponering	11 594 675	16 249 762
Sum	29 768 928	18 174 253
ANDRE AVSETNINGER		
Avsetning til rammeprojekter/driftreserve post 50		
Inngående balanse	13 303 633	8 009 668
Overført ved resultatdisponering	-4 965 862	5 293 965
Sum	8 337 772	13 303 633
Sum avsetninger	38 106 700	31 477 886

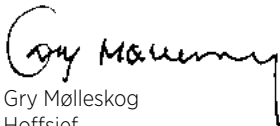

ÅRSREGNSKAP FOR DD.KK.HH. KRONPRINSEN OG KRONPRINSESENS STAB

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2016	2015
INNTEKTER	2		
Overføring post 50		18 784 000	18 382 000
Sum		18 784 000	18 382 000
KOSTNADER			
Anskaffelser	3	917 858	816 391
Driftskostnader	4	19 388 991	16 398 315
Sum		20 306 849	17 214 706
Driftsresultat		-1 522 849	1 167 294
Finansinntekter	5	63 388	85 561
Årsresultat	1	-1 459 461	1 252 855
OVERFØRINGER			
Overført fra/til avsetning anskaffelser		-1 459 461	1 252 855
Sum	6	-1 459 461	1 252 855

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2016	2015
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer		168 723	53 333
Sum		168 723	53 333
Bankinnskudd			
Bankinnskudd drift		5 975 783	6 985 982
Sum		5 975 783	6 985 982
Sum omløpsmidler		6 144 506	7 039 316
Sum eiendeler		6 144 506	7 039 316
AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
Avsetninger			
Avsetninger til anskaffelser		5 186 280	6 645 741
SUM	6	5 186 280	6 645 741
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		958 227	393 575
SUM		958 227	393 575
Sum avsetninger og kortsiktig gjeld		6 144 506	7 039 316

Oslo, 31. desember 2016/15. mars 2017

Gry Mølleskog
Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR DD.KK.HH. KRONPRINSEN OG KRONPRINSESENS STAB

NOTE 1 | REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 5.7.02, gjeldende fra 1.1.02, er i tillegg benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler: DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stabs innkjøp av varige driftsmidler som IKT-utstyr, kontor-maskiner, inventar og biler/bilutstyr kostnadsføres i resultatregnskapet. Anskaffelser anses forbrukt i regnskapsåret fordi de har kort økonomisk levetid. Se spesifikasjoner i note 3 om kostnadsførte anskaffelser.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Baninnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Årsresultat og avsetninger: I økonomireglementet fremkommer at DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens stab beholder disposisjonsretten til utbetalte midler dersom årsregnskapet viser et positivt resultat, og har alternativt ansvaret for å dekke et eventuelt negativt årsresultat. Årsresultatet for 2016 er belastet avsetninger/driftsreserve. Se spesifikasjoner i note 6.

NOTE 2 INNTEKTER	2016	2015
Overføring post 50		
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2015-2016, KMD, programområde 00 kap.2, post 50	18 784 000	18 382 000
Sum	18 784 000	18 382 000
NOTE 3 ANSKAFFELSER		
Anskaffelser biler	745 000	723 634
Anskaffelser IKT-utstyr	108 786	71 233
Anskaffelser offisielt utstyr	64 072	21 524
Sum	917 858	816 391
NOTE 4 DRIFTSKOSTNADER		
Arrangementer og offisielle kostnader	1 873 445	1 734 745
Bilhold	251 359	450 513
Kontor- og kommunikasjonskostnader mm.	375 276	344 404
Honorarer og eksterne tjenester*	1 222 350	882 601
Godtgjørelse til Den kongelige civilliste for kjøp av tjenester**	15 466 000	12 700 000
Forsikring	200 561	286 053
Sum	19 388 991	16 398 315

*) Inneholder bl.a. honorarer til leverandører av tjenester i tilknytning til Kronprinsparets offisielle virke, herunder også søm av offisielle antrekk og reisekostnader når de følger Kronprinsparet på reise.
**) Alle ansatte blir lønnet av Den kongelige civilliste. I 2016 er det i tillegg overført 2,5 mill. kr. fra Kronprinsparets stabs driftsreserve til Civillisten i forbindelse med feiringen av Kongeparets 25 års jubileum.

Honorar til revisor er utgiftsført med kr 20 706 for ordinær revisjon.

NOTE 5 | FINANSINNTEKTER

Renteinntekter	64 499	86 387
Bankkostnader	-1 111	-826
Sum	63 388	85 561

NOTE 6 | AVSETNINGER

Avsetning til anskaffelser/driftsreserve		
Inngående balanse	6 645 741	5 392 886
Overført ved resultatdisponering	-1 459 461	1 252 855
Sum	5 186 280	6 645 741

Sum avsetninger	5 186 280	6 645 741
-----------------	-----------	-----------

ÅRSREGNSKAP FOR ÅPENT SLOTT

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2016	2015
INNTEKTER			
Salgsinntekter		923 844	918 162
Billettinntekter		4 543 470	2 738 415
Sum	2	5 467 314	3 656 577
KOSTNADER			
Varekjøp		659 321	374 876
Beholdningsendring varelager		-210 830	55 460
Lønnskostnader	3	1 693 121	1 405 175
Driftskostnader	4	2 695 263	1 849 599
Sum		4 836 875	3 685 111
Driftsresultat		630 439	-28 534
Finanskostnader		-11 277	-10 353
Årsresultat		619 162	-38 887
OVERFØRINGER			
Overført til/fra egenkapital		619 162	-38 887
Sum		619 162	-38 887

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2016	2015
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Varebeholdning	5	518 232	307 401
Fordringer		1 490	
Bankinnskudd drift		1 251 659	535 082
Kasse		643	460
Sum		1 772 023	842 944
Sum eiendeler		1 772 023	842 944
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital pr. 1/1		373 063	411 950
Overført fra resultatdisponering		619 162	-38 887
Sum		992 225	373 063
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		171 505	250 997
Avregning merverdiavgift		3 336	1 549
Likviditetslån Den kongelige civilliste		600 000	200 000
Avregning pensjonsforpliktelser		4 957	17 335
Sum		779 798	469 881
Sum egenkapital og gjeld		1 772 023	842 944

Oslo, 31. desember 2016/15. mars 2017

Gry Mølleskog
Hoffsjef

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR ÅPENT SLOTT

NOTE 1 | REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. I tillegg er Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 5.7.02, gjeldende fra 1.1.02, benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Varebeholdning: Varelageret er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Baninnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende regler for medlemskap, er medlemmer. Avregning pensjonsforpliktelser gjelder differanse mellom beregnet og innbetalt premie til Statens Pensjonskasse pr. 31/12.

NOTE 2 INNTEKTER	2016	2015
Salgsinntekter er salg av souvenirer, bøker etc.	923 844	918 162
Billettinntekter gjelder for omvisninger og konserter på Slottet og Oscarshall	4 543 470	2 738 415
Sum	5 467 314	3 656 577
NOTE 3 LØNNSKOSTNADER		
Lønn og feriepenger	1 345 846	1 128 014
Arbeidsgiveravgift	209 280	174 040
Pensjonskostnader	129 626	95 981
Andre personalkostnader	8 370	7 140
Sum	1 693 121	1 405 175
Gjennomsnittlig antall ansatte er 4. Helårsansatte (2,8 årsverk) ble overført Det kongelig hoff/Den kongelige civilliste fra 1/1-13. Anslagsvis 1,2 av disse årsverkene er knyttet til omvisningssesongen.		
NOTE 4 DRIFTSKOSTNADER		
Rekvista	32 288	45 203
Andre driftskostnader	2 100 018	1 259 813
Honorarer	15 456	15 150
Administrasjonsgodtgjørelse til Den kongelige civilliste	46 425	42 100
Renhold	501 076	487 333
Sum	2 695 263	1 849 599
Honorar til revisor er utgiftsført med kr 15 456,25 for ordinær revisjon.		
NOTE 5 VAREBEHOLDNING		
Varebeholdningen består av bøker og souvenirer for videresalg	518 232	307 401

Til hoffsjefen

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapene

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapene for:

- Den Kongelige Civilliste
 - DD.KK.HH. Kronprinsen og Kronprinsessens Stab
 - Åpent Slott
- overskudd på kr 6 628 814

underskudd på kr 1 459 461

overskudd på kr 619 162

Årsregnskapene består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapene, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er de medfølgende årsregnskapene avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av Den Kongelige Civilliste, DD.KK.HH Kronprinsens og Kronprinsessens Stab og Åpent Slotts finansielle stilling per 31. desember 2016, og av disses resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, god regnskapsskikk i Norge og økonomireglementet for det Kongelige Hoff.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapene. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Hoffsjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapene og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapene dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapene, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Hoffsjefens ansvar for årsregnskapene

Hoffsjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapene i samsvar med lov, forskrifter og økonomireglementet for det Kongelige Hoff, herunder for at de gir et rettviseende bilde i samsvar med

KPMG AS is a Norwegian limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG IC”), a Swiss entity.

Statautoriserede revisorer i Danmark og i Norge

Offices in

Oslo	Finnmark	Møre og Romsdal	Stord
Ålesund	Hordaland	Trøndelag	Sør-Trøndelag
Bergen	Haugaland	Sørland	Telemark
Bodø	Kragerø	Sørlandet	Vest-Agder
Drammen	Kristiansund	Svalbard	Ålesund

regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapene må hoffsjefen ta standpunkt til regnskapsenhetenes evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapene så lenge det ikke er sannsynlig at regnskapsenheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapene

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapene.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av hoffsjefens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapene, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om regnskapsenhetenes evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapene og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at regnskapsenheten ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med hoffsjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapene som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapene og forutsetningene om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapene og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at hoffsjefen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsenhetenes regnskapsopplysninger i samsvar med lov, god bokføringsskikk i Norge og økonomireglementet for Det Kongelige Hoff.

Oslo, 15. mars 2017
KPMG AS

Ole Christian Fongaard
Statsautorisert revisor

Ord og uttrykk

En del yrkestitler, ord og uttrykk som brukes ved Det kongelige hoff har vært brukt i generasjoner, og finnes også i denne årsrapporten. Denne ordlisten forklarer disse tradisjonsrike betegnelse.

ADJUTANT/ADJUTANTSTAB

Hans Majestet Kongens adjutantstab er underlagt Forsvarssjefen, men fungerer i praksis som en avdeling ved Hoffet. Ordet adjutant stammer fra latin og betyr «å hjelpe til». Kongen har tre adjutanter og tre overadjutanter, mens Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har tre adjutanter. Disse kommer fra hver av forsvarsgrenene, Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret.

APANASJE

Apanasjen er den årlige ytelsen fra Stortinget til Kongeparet og Kronprinsparet til deres private utgifter.

ATTACHÉ

Ordet er opprinnelig fransk og betyr «knyttet til». Ved statsbesøk er én eller flere nordmenn som har tilknytning til gjestene og deres land attachért de utenlandske gjestene. Det vil si at de skal stå til rådighet hele tiden, være orientert og parat til å besvare alle spørsmål.

AUDIENS

Ordet stammer fra det latinske ordet «å høre», og betyr «mulighet til å bli hørt». De kongelige mottar hvert år mange mennesker som kommer for å takke eller redegjøre for en sak eller organisasjon.

CIVILLISTEN

Den kongelige civilliste er Stortingets bevilgninger til drift og investeringer og lønn til samtlige ansatte ved Det kongelige hoff. Ordet civilliste er opprinnelig engelsk. I 1689 bevilget Parlamentet Kongen et fast årlig tilskudd, mot at han utover hoffets utgifter også betalte lønns-utgiftene til en rekke sivile embetsmenn som var oppført på den såkalte «The Civil List».

ETIKETTE

Takt og tone, og kjennskap til mer eller mindre uskreve regler, kalles etikette. Det er også tradisjon, sunn fornuft samt respekt for alder og plassering i samfunnet. Etikette kan også bety hvordan man tiltaler kongelige og andre viktige gjester, hvordan rekkefølgen er hvis man skal holde en tale der kongelige, statsråder,

ambassadører, fylkesmann etc. er til stede.

Etikette har også med rang og regler for bord-plassering å gjøre.

FDVU

Hoffet legger standarden i NS 3454 til grunn som definisjon på FDVU (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling).

FORETRED

Foretrede betyr å bli mottatt av en person av høy rang. Se også audiens.

HOFF

Hoffet var betegnelsen på en konge eller fyrstes bolig, husholdning og nærstående rådgivere. I dag er Det kongelige hoff organisasjonen som bistår Kongeparet og Kronprinsparet i utøvelsen av deres offisielle virke og private gjøremål. Hoffet forvalter også de kongelige eiendommer.

HOFFDAME

Funksjonen som hoffdame oppsto ved de europeiske hoffene på 1700-tallet, som selskapsdamer for dronninger og prinsesser. Senere utviklet stillingen seg til å ledsage og bistå dronninger og prinsesser ved offisielle anledninger. En del av arbeidet besto også av planlegging og tilrettelegging. I dag er det bare Prinsesse Astrid, fru Ferner som har hoffdame.

HOFFSJEF

Hoffsjefen er øverste leder for Det kongelige hoff.

HØYTIDELIG AUDIENS

Kongen mottar nye ambassadører som skal representere sitt land i Norge i høytidelig audiens. Den nye ambassadøren blir hentet i en av Hoffets biler og kjørt til Slottet. Garden paraderer, og Kongen tar i mot i gallauniform. Når ambassadøren har levert sitt introduksjonsbrev (akkreditiver) til Kongen, kan vedkommende begynne å fungere som ambassadør i Norge.

KONGEHUSET OG KONGEFAMILIEN

Det kongelige hus inkluderer den til en hver tid sittende monark med ektefelle og nærmeste arveberettigede i generasjonene etter med

ektefeller. Den kongelige familie omfatter i tillegg monarkens øvrige familie.

MEDALJEMOTTAKELSE

Hvert år holder Kongen mottakelser på Slottet for dem som har fått Kongens fortjenstmedalje. Hver medaljemottaker kan ha med seg en ledsager på mottakelsen.

ORDENER OG MEDALJER

Ordensvesen finner man i de fleste av verdens nasjoner. Gjennom utdelingen av ordener kan et statsoverhode belønne landsmenn og utlendinger for innsats til samfunnets beste. Ordensbåndet markerer den høyeste graden av en orden. For å komplette ordensvesenet har man i mange år delt ut medaljer. I motsetning til ordenene, som ofte har en korsform, er medaljene runde. I tillegg til fortjenstmedaljer har det siden 1818 vært tradisjon at de norske kongene har innstiftet minnemedaljer ved særskilte merkedager i Kongehuset.

PROTOKOLL

Samlebetegnelse for høytidelige former og seremoniell i forbindelse med et statsoverhode og utenriktjenesten. Protokoll stammer opprinnelig fra gresk. Se også etikette.

RANG

Offisielle verdighetsgrader som er knyttet til bestemte stillinger i samfunnet og/eller bestemte samfunnsgrupper betegnes som rang. Bord-plasseringen ved offisielle middager på Slottet skjer etter rang.

STATSBESØK

Offisielt besøk av et statsoverhode hos et annet statsoverhode, kalles statsbesøk. Ved statsbesøk til Norge blir det gjestende landets statsoverhode tatt i mot av Kongeparet ved en høytidelig seremoni på Slottsplassen.

SLOTTSFORVALTER

Ansvarer for den bygningsmessige drift og vedlikehold på Slottet ligger hos slottsforvalteren.

Bildekrediteringer:

Terje Bendiksby, NTB scanpix, forside – bildet er manipulert. Reflekser er fjernet. | Mona Nordøy, side 3 | Lise Åserud, NTB scanpix, side 5v, 17, 21, 26h, 30h, 38, 39v | Sven Gj. Gjeruldsen, Det kongelige hoff, side 5h & øverst, 10, 11, 12, 13, 15, 20, 24, 25, 27, 29, 32h, 33, 37, 39h, 41v, h, 56, 58v, 59, 71, 79 | Jørgen Gomnæs, Det kongelige hoff, side 7 | Aschehoug forlag, bokomslag, side 9 | Vegard Wivestad Grøtt, NTB scanpix, side 14, 35, 42 | Mona Langset, Verdens Gang, side 19 | Cornelius Poppe, NTB scanpix, side 26v, 57 | Heiko Junge, NTB scanpix, 28 | Erik Johansen, NTB scanpix side 30v | Vidar Ruud, NTB scanpix, side 32v | Jan Haug, Det kongelige hoff, side 43h, 45, 48, 58h, 60, 67, bakside | Christian Lagaard, Det kongelige hoff, side 43v | Fredrik Varfjell. NTB scanpix, side 31 | Liv Osmundsen, Det kongelige hoff, side 41 nederst, 43 sentrert | Håkon Mosvold Larsen, NTB scanpix, side 51

Utgitt av
Det kongelig hoff

Mars 2017

ISBN
978-82-8106-023-9

Design
Dinamo

Trykk
HG Media

Det kongelige hoff

